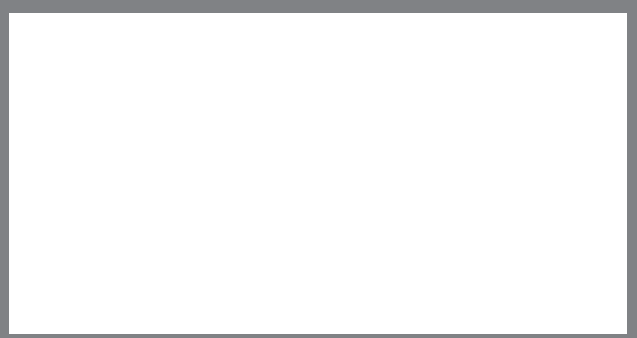




Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 9/2022



Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Štore
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vranksko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnica, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Septembrska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v akcijski ponudbi naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**



Telovniki:

35,20 EUR – 10% = 31,70 EUR



Žig čebelice:

11,00 EUR – 10% = 9,90 EUR



Knjižica Pridelava in predelava voska: 4,34 EUR – 10% = 3,90 EUR



Knjižica Značilnosti slovenskega medu: 2,70 EUR – 10% = 2,43 EUR



Knjižica Čebelji pridelki: 6,26 EUR – 10% = 5,63 EUR

Izšla je knjiga Skrivnosti Gospodične Medične

Skrivnosti Gospodične Medične je knjiga, ki je napisana tudi kot priročnik za otroke. V knjigi se prepletata zgodbi sestrice in bratca, ki želita pomagati prijateljema do čimprejšnjega okrevanja, spoznavata skrivnostni svet čebel, pomen sajenja medovitih rastlin ter opráševanja, čistega okolja in navsezadnje koristi čebeljih pridelkov, kakršni so med, cvetni prah, propolis, matični mleček in čebelji vosek. Glavna junakinja, Gospodična Medična, je čebelarica in apiterapevtka, ki s pomočjo čebel pomaga ljudem do izboljšanja zdravja. Zadnji del knjige je namenjen odraslim, da spoznajo, kako sebi in svoji družini na naraven način pomagati in izboljšati imunski sistem, in je hkrati usmeritev, kdo in kako vam lahko pri tem še podrobneje svetuje in pomaga. **Cena knjige: 24,70 EUR + ppt.** Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.



Nagradna čebelarica križanka WWW.NAJMEDI.SI





						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	POB. FANT	JAMA ZARADI USESANJA	TRNATO DREVO, AKACIJA	POMOČ: APOGEJ ASOLA EGIL ESO	SLONOVI ČEKANI	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (SEAN)	URADNA VEST V JAVNIH MEDIJAH	ANGLEŠKI ROCKER (CHRIS, THE ROAD TO HELL)	KOSTNI LOK NAD OČESOM	
						VESEL TONOVSKI NAČIN				OPORNI, PODPORN PREDMET						
						ČEŠKI MOTORJI ZA SPIDVEJ PREVLEKA POSODE		4		MAJSKI HROŠČ TV REALIZATOR VODNIK	5				8	
	ČRNKASTA KRAVA	PRIPOVEDNA PESNITEV, EP	FIZIK IN ILUSTRATOR KOS	MESTO PREROKOV V TURČIJI	SOK MEDOVITIH RASTLIN LEVA ROKA, LEVICA							AVSTRILJA	IVAN LOTRIČ			
ČEBELJI SAMEC, TROT						NINA OSEENAR POJAV NA VODNI GLADINI	7		NAŠ NOGOMET. SELEKTOR (MATJAŽ)	TV VODITELJ VALIČ ORGAN VIDA	3					
NAJBOLJ ODDALJENA TOČKA TELES V ORBITI		6				VASILIJ IVANČUK			AVSTRAL. MEDVEDEK VREČAR				2			
						JANEZ ZMAZEK			4. IN 21. ČRKA							
DOŽIVETJE, DOŽIVLJAJ (LJUBKO)																
ITALIJAN. MESTO V LOMBARDIJI						PEVEC DOBRIČ	1									

Nagradno geslo:

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Nagrada: popust v znesku 50 EUR pri nakupu pametne čebelarice tehtnice E-čebeljak, Miha Benedik, s. p., Vurnikova ulica 11, 1000 Ljubljana, www.najmedi.si. **Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. septembra 2022 na e-naslov: info@czs.si.**

Nagradna čebelarška križanka Panis, Tomaž Šauperl

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	DEL HLEVA ZA ŽIVALSKO IZTREBKE	ALKOHOLNA PIJAČA IZ SLADKORNEGA TRSA	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (JOHNNY)	KLIN NA OSI KOLESA	POMOČ: ERUDIT KIIV KURIJA LUES	SVEŽENJ VEJ ZA KURJAVO	UČENJAK	ZAJEDAVSKA PRŠICA ČEBEL, KRPELJ	GLAS VRANE
						HRIB, VZPETINA					NAŠ PISATELJ (FRANCE, PESTRNA)	3		8	
						SIFILIS	6	14			PRODAJALEC UR				
						GORA V POSOČJU (2244 M)					OSTRIVEC				
	TROPSKI GRM ZA KOKAIN	MALAJSKA UBIJALSKA MANIJA	RUSKA POČITNIŠKA HIŠA	PREBIVALEC IRSKE	KONEC POLOTOKA ZNAMKA JEANSA, ... STRAUSS	4		METANJE PUŠČIC V TARČO UKRAJ. IME ZA KIJEV	9				1		ANJA RUPEL
PRIPRAVA ZA DIMLJENJE								UPRAVA SVETEGA SEDEŽA PESNICA (MAJDA)				7			
VEČJI KOSI POHIŠTVA V PROSTORU	2				11	ČEDNOST, ELEGANCA				PRIPADNIK TATAROV	12				
						ŠPELA JAMBREK				ALICE COOPER					
KOČEVSKA NEMŠČINA			10			5									
MED IZ MEDICINE ROBINIJE, AKACIJEV MED		13													
												 			

Nagradno geslo:

1	2	3	4	2	1	2	5	6	7	8	9	2	1	10	11	12	4	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	---	----	----	----

Nagrada: darilni bon za najem Čebelarjeve hiške v višini 50 EUR v kompleksu Term Olimia.

Panis, Tomaž Šauperl, s. p., Ulica Jelenčevih 10, 2341 Limbuš: www.turizem.tezveve-dobrote.si, info@tezveve-dobrote.si, 041/726 175.

Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. septembra 2022

na e-naslov: info@czs.si. Rešitev križanke v SČ 7-8/2022: proti čebeljemu ropu, izžrebanec: Leopold Obid

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti



Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-9% popust na trgovsko blago.



Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti:

www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.



Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 9/2022



Dan čebelarjev
na sejmu
Agra

- Slovenski kozarci za med – trn v peti letošnji čebelarski sezoni
- Travniški in sivi črmlji
- Intervju z lanskoletnim nagrajencem nagrade zlata čebela

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR



Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si



JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor



- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače



- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar



- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program



Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji dostavimo na dom!

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE

(05) 368 45 80, (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com



OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET



- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
- EMBALAŽA



ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ
PANJEV

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJI AŽ KOZINC 11+3



NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU

POGAČE
HoneyBeePro
Standard in
HoneyBeePro
Protein



NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN
JOPICI

-zračni
-narejeni so iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE



5% popust
pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

IZDELAVA ČEBELARSKA OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.



MATIČNA REŠETKA



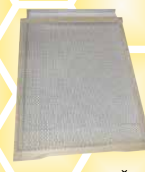
SATNIK AŽ, LR, LR2/3



IZOLACIJSKE PENE



VSE ZA OBNOVO PANJEV



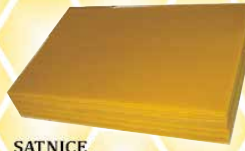
TESTNA MREŽA



PLASTIČNA OBEŠALA



OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE



SATNICE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg



IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.



Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji.

Uredništvo *Slovenskega čebelarja* neprenehoma išče nove vsebine za objavo v glasilu. V majski številki vestnika sem v prispevku, s katerim sem se vam predstavil kot novi urednik glasila, na kratko opisal tudi svojo vizijo razvoja revije. »Kot izkušen novinar,« sem zapisal skoraj ošabno in nadaljeval, »bi si več časa želel preživeti med vami, slovenskimi čebelarkami in čebelarji. Zelo vesel bom vaših zgodb, nasvetov in kritik, ki bodo pomagale oblikovati prihodnost Slovenskega čebelarja ter slovenskega čebelarstva.« Zapisano še vedno drži. Doslej je moje pisanje sicer zavzemalo zlasti poročanje s čebelarskih dogodkov, kot so tekmovanje mladih čebelarjev, praznovanje svetovnega dne čebel in prireditev ob 20. obletnici odprtja Čebelarskega centra Slovenije.

Slovenske čebelarke in čebelarji ste ustvarjalni, kar dokazujete tudi s pripravami, ki jih vsako leto pošljete na natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu. Vaše tehnike čebelarjenja, pridelave ali predelave čebelarskih pridelkov pa bi si želeli predstaviti tudi v prihodnjih izdajah našega glasila. Večkrat je sicer slišati glasove, da je uredniški odbor *Slovenskega čebelarja* prestrog, menda celo »elitističen«, pri obravnavah prispevkov za objavo. Pisanje ne leži vsakomur. Zato bi na vaša ramena,

slovenske čebelarke in čebelarji, padlo breme ponazoritve tehnik čebelarjenja oziroma postopkov pridelave ali predelave čebelarskih izdelkov, na moja, dokumentacija in priprava prispevka na podlagi vsebine, ki mi jo boste predstavili.

Naj na tem mestu naslovim še drugi pomislek, ki ga je bilo mogoče slišati v zvezi z objavljanim vsebin v *Slovenskem čebelarju*. Drugo zagonetko, če naj se tako izrazim, naj bi predstavljal strah pred izpostavljanjem svojih tehnik čebelarjenja širnemu bralstvu našega glasila. Razumem vaše zadržke. Vendar naj ponudim rešitev, ki bo, upam, pomirila vsaj nekatere izmed vas. Identitete sodelujočih čebelark in čebelarjev bi lahko zakrili oziroma uporabili psevdonim in s terena uporabili zgolj slike, ki ne bi izdajale identitete.

Če sklenem, pričujoči uvodnik naj služi kot poziv vsem čebelarkam in čebelarjem, ki bi si želeli predstaviti svoje čebelarjenje in oplemenititi pestrost vsebin v *Slovenskem čebelarju*. Voljne in voljni lahko z menoj stopite v stik na tel. št.: 030/604 660 ali elektronskem naslovu: tadej.pavkovic@czs.si ter se z menoj dogovorite glede vsebine, ki bi jo želeli predstaviti, in termina obiska za pripravo reportaže.

Tadej Pavkovič

Odlična izkušnja z veterinariko VF NVI!

Huda gniloba že stoletja ogroža naše čebele. Skoraj vsak čebelar se kdaj pa kdaj najde v kužnem krogu in čaka ga pregled čebel VF NVI. Večino čebelarjev je tega pregleda kar malce strah zaradi strahu pred morebitnim odkritjem hude gnilobe. Letos sem bil tudi sam deležen pregleda čebel v kužnem krogu v okolici Trojan. Tudi mene je bilo malce »strah« pregleda, tako zaradi strahu pred morebitno hudo gnilobo in tudi malce strahu pred veterinariko VF NVI.

Vprašanja, ki so se mi porajala ob pisnem obvestilu, da so moje čebele v kužnem krogu, so bila: kdaj bo pregled, koliko časa bo trajal, ali bo delo veterinarke povzročilo rop čebel, kako bo veterinarica ocenila moje čebele, kaj vse od dokumentacije bo zahtevala ... Pregled je opravila veterinarica VF NVI gospa Alenka Jurič. Pregled je opravila točno ob napovedanem času, 33 družin sva pregledala v manj kot dveh urah in na srečo ni bilo ugotovljenih znakov hude

gnilobe. Rad bi se gospe Jurič zahvalil za strokovno delo in obenem številne nasvete za še boljše čebele v prihodnje. Strah pred gnilobo je bil upravičen, ves drug strah pa popolnoma brez potrebe! Na koncu nasvet čebelarjem, ki se znajdete v kužnem krogu: Sodelujte z veterinarji VF NVI in sledite njihovim navodilom s ciljem čimprejšnje sanacije hude gnilobe.

Boštjan Noč,
predsednik ČZS

KAZALO

UVODNIK

Tadej Pavkovič225

OBVESTILA ČZS227

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tina Žerovnik: Kozarci za med slovenskega porekla – trn v peti letošnji čebelarški sezoni 228

Petra Bračko: Apiterapija kot dejavnost 231

Dr. Janez Grad: Travniški in sivi čmrlji 233

Franci Šivic: Moje izkušnje s čebeljo pašo na bršljanu 236

NOVICE IZ SVETA

Franci Šivic: Je cvetni prah toksičnih rastlin nevaren za čebele? 237

ČBELA V SLOVENSKI BESEDI

Ljudmila Bokal: Panjske končnice 238

DELO ČEBELARJA

Gorazd Trušnovc: Čebelarjeva opravila v septembru 240

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 243

OBVESTILA ČZS 245

V SPOMIN 254

OGLASI 255

INDEX

EDITORIAL

Tadej Pavkovič225

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA227

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Tina Žerovnik: Jars for Honey of Slovenian Origin – A Misfortune of the Present Year Beekeeping Season 228

Petra Bračko: Apitherapy as a Practice 231

Dr. Janez Grad: Brown-banded Carder Bees and Shril Carder Bees 233

Franci Šivic: My Experiences with Common ivy as a Bee Forage 236

INTERNATIONAL NEWS

Franci Šivic: Is Pollen of Toxic Plants Hazardous to Honeybees? 237

THE BEE IN THE SLOVENIAN LITERATURE

Ljudmila Bokal: Beehive Pannels 208

BEEKEEPER'S WORK

Gorazd Trušnovc: Beekeeper's Tasks in September 209

FROM THE BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 243

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 245

IN MEMORIAM 254

ADS 255

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.brac@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Svetovalac za izobraževanje in usposabljanje:

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarškodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Janez Gregori, Urška Intihar, Mira Jenko Rogelj, Anton Žakelj.

Urednik:

Tadej Pavkovič

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarškim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

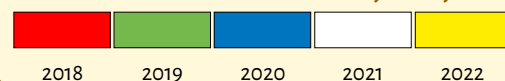
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7– do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7760. Tiskano: 25. 8. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarške fotografije Čebelarške zveze Slovenije 2020. Foto: Andreja Georgiev, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic



Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarška knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarškem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarškem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarškem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Predlogi Čebelarske zveze Slovenije za pomoč čebelarjem

Na podlagi poziva MKGP-ja k oddaji predlogov pomoči sektorjem v okviru ukrepa M22 – Izredna začasna podpora kmetom ter MSP, ki jih je vpliv ruske invazije na Ukrajino še posebej prizadel, št. dok: 33076/2022/1 z dne 19. julija 2022, je predsednik ČZS Boštjan Noč s svojega dopusta na Pagu urgentno sklical video sestanek, ki so se ga 27. julija 2022 udeležili: predsednik ČZS Boštjan Noč, podpredsednik ČZS Marko Alauf, vodja služb ČZS Lidija Senič, svetovalki specialistki za ekonomiko Tina Žerovnik in Petra Bračko, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš Aleš Bozovičar, tajnica ČZS Barbara Dimc in predsednica Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev Urška Intihar.

Udeleženci so na sestanku oblikovali predloge štirih sklepov za obravnavo na UO ČZS. Sklepe, ki bi bili sprejeti z večinsko podporo, bi poslali na MKGP in v vednost Vladi RS. Pripravljeni so bili naslednji predlogi sklepov:

- Zaradi podražitve sladkorja, repromateriala, energentov in zdravil za zatiranje varoj UO ČZS od MKGP oz. Vlade RS pričakuje **draginjski dodatek čebelarjem v višini 10,00 EUR na vsako čebeljo družino**, ki je vpisana v Centralni register čebelnjakov.
- UO ČZS pričakuje od Ministrstva za finance RS (MF) **spemembo Pravilnika o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo** v skladu z dopisom, ki sta ga Čebelarska zveza Slovenije in Strokovno združenje profesionalnih čebelarjev posredovala na MF. Poslani dopis je predlagal spremembo drugega odstavka 2. člena, ki določa uveljavljanje vračila trošarine za čebelje panje glede na kriterij za določitev normativne porabe goriva: (1) 620 l za od 41 do 100 čebeljih panjev, (2) 1210 l za od 101 do 200 čebeljih panjev in (3) 1650 l za več kot 201 čebelji panj. **V skladu s predlagano spremembo bi se kriterij vezal na posamezno čebeljo družino, za 41 čebeljih družin bi znašala normativna poraba 620 litrov goriva in nato za vsako čebeljo družino dodatnih 15 litrov goriva** (42 čebeljih družin 635 l goriva, 43 čebeljih družin 650 l goriva itd.).
- Zaradi draginje, ki dodatno povečuje stroške poslovanja, nekateri poklicni čebelarji že opuščajo svojo dejavnost, kar lahko dolgoročno vpliva na manjšo samooskrbo s čebeljimi pridelki. UO ČZS bi zato predlagal, da **čebelarjem, ki delujejo kot pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki in imajo v Centralnem registru čebelnjakov prijavljenih 150 čebeljih družin ali več, država sofinancira strošek zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja**.
- Zaradi motene redne dobave in nenehnega nihanja cen sladkorja, ki ga čebelarji potrebujejo za hranjenje čebel, UO ČZS predlaga MKGP-ju oz. Vladi RS, da zagotovi **redno dobavo sladkorja in regulacijo cen sladkorja**.

(1) Prvi, (2) drugi in (4) četrti predlagani sklep so člani UO ČZS (18) in predsednik ČZS na pisni seji potrdili s 17 glasovi, pri čemer dva člana UO-ja nista glasovala. (3) Tretji predlagani sklep je bil potrjen s 16 glasovi in enim vzdržanim glasom, pri čemer dva člana UO-ja nista glasovala.

ČZS



www.czs.si



Kozarci za med slovenskega porekla – trn v peti letošnji čebelarški sezoni

Tina Žerovnik,

Svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ
tina.zerovnik@czs.si

Leta 2008 smo slovenski čebelarji dobili svoj prvi zaščiteni kozarec za med slovenskega izvora v velikosti 720 ml. Kasneje sta se velikemu kozarcu v letu 2009 pridružila še manjša kozarca v velikosti 370 in 212 ml ter v letu 2012 kozarec za 110 ml, ki ga je kasneje nadomestil manjši kozarec v velikosti 98 ml. Namen kozarcev za med, ki je pridelan v Sloveniji, je že na prvi pogled razlikovati kakovostni slovenski med od drugega, večinoma uvoženega medu, ki se pojavlja na nakupovalnih policah.

Letos prihaja do za čebelarje neljube situacije, ko na trgu občasno ni možno kupiti kozarcev za

slovenski med v velikosti 720 ml. Pomanjkanje kozarcev predstavlja težavo pri komunikaciji s potrošniki, ki so vajeni kozarcev za med slovenskega porekla, saj prodaja čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov v drugačnih embalažah vzbuja dvom glede porekla vsebine v kozarcu.

Kdo lahko dobavlja kozarce

Kozarec za med slovenskega porekla je modelno zaščiten pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Nosilka in lastnica zaščite je Čebelarstva zveza Slovenije. Ta na podlagi javnega razpisa izbere koncesionarja, ki mu daje na podlagi pisne pogodbe pravico do izdelave, dobave in distribucije kozarcev za med slovenskega porekla.

Koncesionar za dobavo kozarcev za med slovenskega porekla, ki je ob prijavi na razpis izpolnjeval pogoje za dodelitev koncesije, je podjetje Stenko, d. o. o.

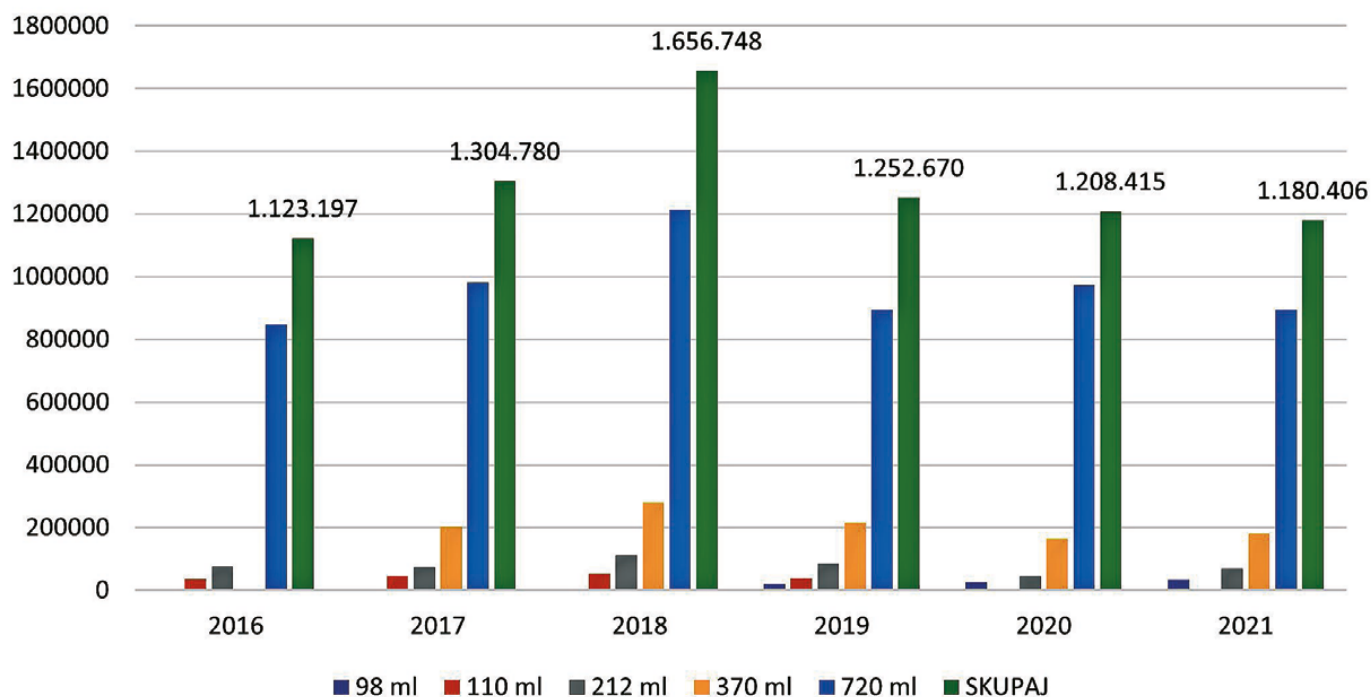
Stanje v letu 2022

V povezavi s pomanjkanjem kozarcev za med slovenskega porekla smo se obrnili na koncesionarja. Podjetje Stenko, d. o. o., pojasnjuje, da kozarcev za med slovenskega porekla primanjkuje zaradi zmanjšane ponudbe na trgu stekla, ki je posledica vojne Rusije z Ukrajino, na drugi strani pa se povpraševanje čebelarjev zaradi razmeroma dobre čebelarške sezone v primerjavi s prejšnjimi leti in informacije o pomanjkanju kozarcev povečuje.



Kozarci za med slovenskega porekla, vir: arhiv ČZS

Prodaja kozarcev za med slovenskega porekla čez leta



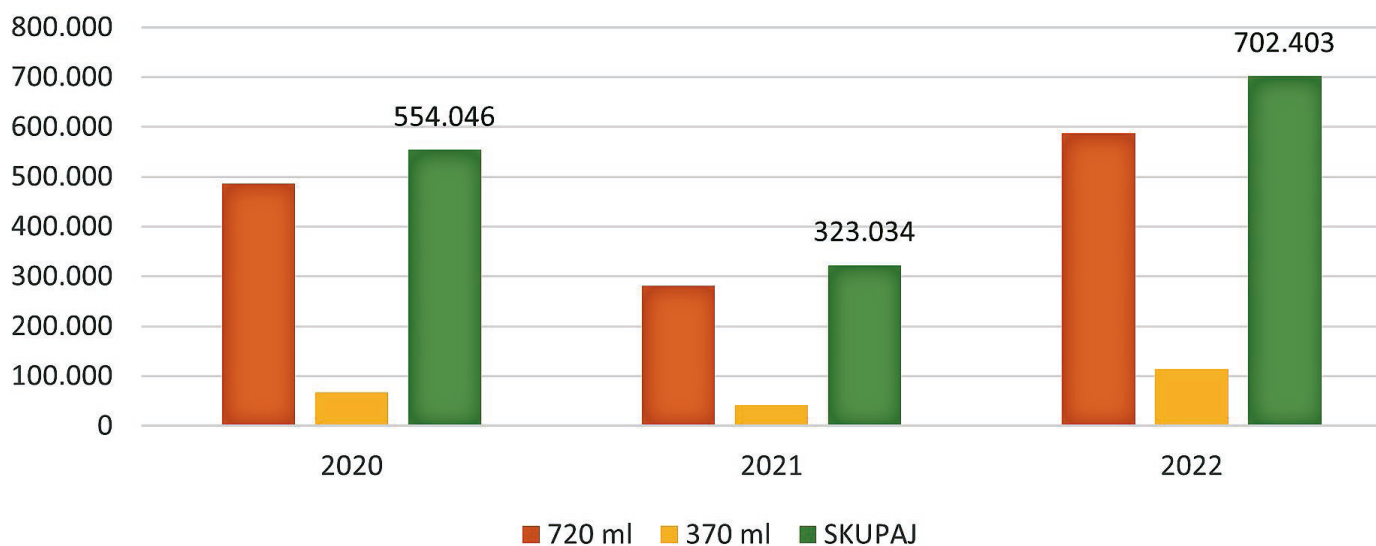
Graf1: Število prodanih kozarcev za med slovenskega porekla med letoma 2016 in 2021, vir: Stenko, d. o. o.

Kozarce za med slovenskega porekla proizvaja švicarsko podjetje Vetropack Holding Ltd, ki je vodilni proizvajalec steklene embalaže v Evropi. S približno

4000 zaposlenimi upravlja osem steklarn v Švici, Avstriji, Češki, Hrvaški, Slovaški, Ukrajini, Italiji in Republiki Moldaviji. Zaradi vojaških dejavnosti in škode na

tovarni v ukrajinskem Gostomelu so bili tam v maju primorani ustaviti proizvodnjo. Iz tega lahko sklepamo, da obstaja možnost zamud pri dobavi, česar pa pri

Število prodanih kozarcev za med slovenskega porekla do 30. junija v tekočem letu



Graf2: Število prodanih kozarcev za med slovenskega porekla do 30. junija v tekočem letu, vir: Stenko, d. o. o.

izjavi za javnost podjetja Vetropack Holding Ltd z dne 18. maja 2022 ni razvidno.

V podjetju Stenko, d. o. o., navajajo, da pri poslovanju z večjimi podjetji, kot je Vetropack Holding Ltd, načrtujejo naročilo kozarcev več let vnaprej in da je količina načrtovane proizvodnje kozarcev za slovenski med čez leta enakomerna. Pri načrtovanju naročil za več let vnaprej pa pojasnjujejo, da se žal ne morejo ozirati na uspešnost čebelarke sezone. Enakomerno dobavo kozarcev lahko povežemo s podatkom o številu prodanih kozarcev v Grafu 1, kjer je razvidno, da se količina prodanih kozarcev iz leta v leto spreminja, vendar med leti ne prihaja do večjih odstopanj.

Kozarci se v trgovino dobavljajo na mesečni ravni in bodo po zagotovilih podjetja letos še na voljo. Podali so informacijo o načrtu mesečnih naročil kozarcev (Preglednica). Pojasnili so tudi, da so letos do konca junija prodali 587.740 kozarcev v velikosti 720 ml in 114.663 kozarcev v velikosti 370 ml. Iz Grafa 2 je razvidno, da je število prodanih kozarcev v letošnjem letu v obdobju do konca junija za dobrih 110 % višje kot lansko leto in za slabih 30 % višje kot v letu 2020.

Kako v prihodnje?

O nastalih razmerah na trgu v povezavi s kozarci za med slovenskega porekla je razpravljala tudi Upravni odbor Čebelarke zveze na svoji redni seji 16. junija 2022. Sprejel je sklep, da se jeseni objavi razpis za koncesionarja za dobavo kozarcev za med slovenskega porekla.

Čebelarjem priporočamo, da si svoje poslovanje načrtujete vsaj leto vnaprej in si temu primerno zagotovite zadostno število kozarcev, drugega materiala ter surovin, ki jih potrebujete

Datum dobave	Število kozarcev v velikosti 720 ml
6. september 2022	138.000
8. oktober 2022	104.000
8. november 2022	323.000
8. december 2022	277.000

Preglednica: Načrtovana dobava kozarcev do konca leta 2022, vir: Stenko, d. o. o

* V podjetju Stenko, d. o. o., opozarjajo, da datumi lahko odstopajo in da bodo o morebitnih spremembah pravočasno obvestili Čebelarstvo zvezo Slovenije, ki bo na spletu objavila odstopanja od dobave.

za nemoteno delovanje svojega čebelarstva. Med, čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov lahko pakirate v manjše kozarčke in s tem izboljšate ekonomičnost pri prodaji, saj je cena na enoto izdelka višja. S prodajo v manjših kozarčkih izdelku dodate vrednost in potrošniku sporočate, da imajo med in čebelji pridelki slovenskega porekla višjo kakovost. ◆

Viri:

Izjava za javnost podjetja Vetropack Holding Ltd, dostopna na: https://www.vetropack.com/en/vetropack/news/ad-hoc-announcement-pursuant-to-art-53-kr-vetropack-is-forced-to-cut-jobs-in-ukraine-due-to-the-war-situation-and-damages-at-the-plant_pub-3353/
Pravilnik o uporabi steklenice za medene pijače in kozarca za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla: https://www.czs.si/Upload/files/Pravilnik_kozarec,%20steklenica_koncni-12102020.pdf

Kozarec za med slovenskega porekla je namenjen tako pakiranju medu, ki je uvrščen v sheme kakovosti, kot tudi pakiranju medu in čebeljih pridelkov, ki so pridelani na območju Republike Slovenije v skladu s pogoji, ki so navedeni v *Pravilniku o uporabi steklenice za medene pijače in kozarca za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla*. ČZS se v prej navedenem pravilniku zavezuje, da je zadolžena za izvajanje internega nadzora nad polnjenjem pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla.



Apiterapija kot dejavnost

Petra Bračko,

svetovalka JSSČ za ekonomiko

petra.bracko@czs.si

Apiterapija je veda o tem, kako si z uporabo čebeljih pridelkov pomagati pri krepitvi zdravja ter pri preprečevanju, lajšanju in odpravljanju zdravstvenih tegob. Za apiterapevtske namene so primerni izključno čebelji pridelki sonaravne pridelave, ob upoštevanju doktrine, ki jo je Čebelarstva zveza Slovenije sprejela že leta 2003, ali ob upoštevanju pravil ekološke pridelave ali biodinamičnega čebelarjenja.

Zaradi edinstvene konstrukcije slovenskega čebelnjaka je prostor za ali nad panji možno uporabljati v apiterapevtske namene, kar v čebelarstvu pomeni dodano ponudbo, s tem pa tudi dodano vrednost. Apiterapevtski čebelnjak je sezonske narave in ga je zaradi razvoja čebel, ki je odvisen tudi od zunanjih vremenskih razmer, priporočljivo uporabljati nekje od maja do septembra.

V terapevtskih čebelnjakih se tako lahko ponujajo:

- dihanje panjskega zraka,
- svetovanje glede uporabe čebeljih izdelkov,
- masaže z medom,
- druge metode apiterapije.

Komentar Nike Poslek, Mr. Bee čebelarstvo: »Naš apičebelnjak se nahaja na bolj turistični lokaciji, tako da gostje, ki tam prespijo, večinoma naročijo kakšno medeno masažo za sprostitvev ali za uživanje. Veliko je tudi nakupov darilnih bonov, npr. za kakšne praznike. Apiterapijo z aerosolom pa navadno poskusijo tisti, ki imajo težave z dihali; če jim ustreza, pridejo na to terapijo večkrat.«

Danes, v času sodobne medicine, dojemamo apiterapijo kot **dopolnitev akademski medicini** in kot širši pojem obsega preventivo, terapijo, kurativo in rehabilitacijo. V slovenskih bolnišnicah tako denimo pri zdravljenju kroničnih kožnih razjed in ran uporabljajo med v obliki medenih oblog, ki se uporabljajo kot obloge za zdravljenje različnih vrst ran, med drugim kirurške rane, opekline, diabetične rane in okužbe. Sicer so si ljudje pri zdravljenju s čebeljimi pridelki pomagali že pred tisočletji, vse od egipčanske, grške, babilonske, kitajske in indijske civilizacije. Začetnik moderne apiterapije na Slovenskem je bil dr. Filip Terč (1844–1917), zdravnik in čebelar, ki se



Mr. Bee apičebelnjak se uporablja za namen apiterapije z aerosolom ter medeno masažo.



je sistematično ukvarjal z uporabo čebeljih pikov kot zdravilom za revmatizem. Njegov rojstni dan, 30. marec, obeležujemo kot **svetovni dan apiterapije**.

Apiterapevt je oseba, ki je zaključila ustrezen, standardiziran sistem izobraževanja. Ljudem svetuje pri uporabi čebeljih pridelkov in izdelkov za ohranjanje in krepitev zdravja, lahko izvaja masažo z medom, strankam omogoča sproščanje z zrakom iz panja, izdeluje razne pripravke in nudi druge metode apiterapije. Z letošnjim letom je v Sloveniji dokončno urejen tudi status nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) apiterapevt/ka, kar pomeni uradno priznan poklic. Po najnovjših podatkih Državnega izpitnega centra imamo v Sloveniji trenutno 92 apiterapevtov z nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK).

Medena masaža in sproščanje s panjskim zrakom

Za opravljanje medene masaže in sproščanje s panjskim zrakom je treba registrirati dejavnost **SKD 96.040 Dejavnosti za nego telesa**, pri čemer mora tako pri medeni masaži v čebelnjaku kot pri sproščanju s panjskim zrakom biti zagotovljena zaščita pred čebelami. Medena masaža se opravlja v skladu s predpisom, ki ureja minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti. Sproščanje s panjskim zrakom se opravlja v čebelnjaku. Če se pri sproščanju s panjskim zrakom uporablja maska, se za vsako osebo uporabi nova maska (50. točka prvega odstavka 18. člena Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)).

Svetovanje o uporabi čebeljih pridelkov in apiterapevtskih pripravkov

Če apiterapevt želi uporabnikom svetovati tudi o uporabi čebeljih pridelkov in pripravkov, potem je treba registrirati še dejavnost **SKD 85.590 Svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov in uporabnikom**



Foto: Nika Postlek

eteričnih olj, kamor spada tudi svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov za krepitev zdravja ter uporabnikom eteričnih olj (6. točka prvega odstavka 21. člena Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)).

Fizična oseba lahko **apiterapevtsko dejavnost** opravlja v okviru:

- **dopolnilne dejavnosti na kmetiji** ali
- **kot samostojni podjetnik** (»popoldanski« s. p. ali pa samostojna dejavnost s celotnimi prispevki).

Osnovna pogoja za izdajo **dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti** v okviru opravljanja apiterapevtskih storitev sta urejen vpis v Register kmetijskih gospodarstev (št. KMG-MID) in registracija desetih čebeljih panjev. Čebelarju dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti izda upravna enota z odločbo. Upravna enota podatke o izdanem dovoljenju vpiše v Register kmetijskih gospodarstev (RKG), prav tako o izdanem dovoljenju obvesti Finančno upravo Republike (FURS) Slovenije in Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Za namen opravljanja dejavnosti se je prav tako priporočljivo posvetovati glede **varstva pri delu in požarne varnosti** s strokovnimi službami, ki to izvajajo, da naredijo celoten načrt namestitve gasilnih aparatov, prve pomoči, potrebne varnostne oznake ipd. Zdravljenje s čebelami in čebeljimi izdelki postaja vse pomembnejše. Po mnogih objavljenih raziskavah in večtisočletnih izkušnjah so se razvile apiterapevtske metode, katerih učinek dokazano učinkuje v preventivi, terapiji, kurativi in rehabilitaciji, kar se skupaj pojmuje kot apimedicina. Splošen napotek pri ukvarjanju z apiterapijo je holistični pristop, torej celostna obravnava posameznega primera, ob upoštevanju priporočil uradne medicine, ki so podprta tako z laboratorijsko kot drugo diagnostiko. ◆

Viri:

Pušnik, Vlado, 2016: *Apiterapija*. Kmečki glas: Ljubljana.

Pušnik, Vlado, 2020: *Apiterapevtski nasveti*. Čebelarstva zveza društev: Maribor.

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18). št. 57/15 in 36/18).

Travniški in sivi čmrlji v Sloveniji

dr. Janez Grad

janez.grad33@gmail.com

Čmrlji so žuželke, ki spadajo v družino čebel – *Apidae* –, v okviru katere tvorijo rod čmrljev – *Bombus* –, ki se končno deli še na vrste čmrljev, ki so poimenovane na primer kot *Bombus humilis*, *B. pratorum*, *B. pascuorum*, *B. sylvarum* ...

Kot vse čebele, še posebej medonosne čebele *Apis mellifera*, so tudi čmrlji pomembni oprasovalci cvetja. Odlikujejo se po dolgem rilčku za sesanje medičine in po večjem številu delavk. Živijo v enoletnih skupnostih – gnezdih. Gnezdo sestavljajo enoletna sprášena

matica, ki ustvari gnezdo, v gnezdu izlegle delavke, kasneje pa še izlegle mlade matice in samčki, kar predstavlja vrhunec razvoja gnezda. Do konca enoletnega življenjskega obdobja vsi osebki, razen mladih matic, umrejo. Mlade sprášene matice, ki otrple, skrite nekje v naravi, preživijo zimo, ustvarijo v naslednjem letu nova gnezda.

Razširjenost čmrljev na zemlji

Avtohtoni čmrlji so v preteklosti živeli na vseh celinah, razen Avstralije in Antarktike, ni pa jih bilo tudi v južni Afriki in na nekaterih otokih, na primer Filipinih in Novi Zelandiji. Jih je več 100 vrst; različni avtorji navajajo različna števila vrst, od približno

250 vrst do 300 oziroma 800 vrst, od teh živi v Evropi 63 vrst, v Sloveniji pa 35 evropskih vrst. Marsikje so posamezne vrste že izumrle zaradi vplivov sodobnega kmetijstva. Vrste se med seboj razlikujejo, na primer po velikosti, po barvi dlačic, po dolžini rilčka za srkanje medičine, po vrstah cvetja, ki ga obiskujejo, po mestu gnezda (v gnezdih malih glodavcev v zemlji, na površini zemlje, na travnikih, v gozdu, v gospodarskih poslopih), po času vrnitve s prezimovališča, po dolžini življenja gnezda v enoletnem življenjskem obdobju.

Travniški čmrlji, vrsta *Bombus humilis*

Izmed 35 v Sloveniji živečih vrst čmrljev so tudi travniški čmrlji. Že ime



Matice vseh treh temeljnih barv dlačic



Gnezdo črnih in sivih travniških čmrljev z enim rjavim samčkom



Gnezdo črnih travniških čmrljev



Gnezdo sivih travniških čmrljev

Foto: Janez Grad



Matica sivih čmrljev



Gnezdo sivih čmrljev

čmrljev pove, da si gnezda spletajo na travniških površinah, največkrat na površju v travnatih rušah, včasih pa tudi pod zemljo v zapuščenih gnezdih malih glodavcev (miši, voluharjev ...). Za spletanje uporabljajo posušene travnate bilke, mah in drobir, ki ga najdejo v bližini gnezda. Spomladi se jih iz skrivališča vrne največ v aprilu in v začetku maja, sem pa do sedaj najbolj zgodaj opazil prvo matico že 9. marca, leta 2019 v vasi Petelinje, občina Dol pri Ljubljani. Mlade matice se po večini izlegajo v juniju in juliju. Gnezda živijo relativno dolgo, tudi do oktobra, v njih pa se lahko izleže do približno 100 delavk in celo okrog deset matic.

Moramo pa vedeti, da sta tako začetek kot konec gnezda pogojena z vremenom, ki lahko povzroči večtedenske zakasnitve. Ti čmrlji se

odlikujejo po srednje dolgem rilčku, okrog 12–14 mm, manjšem telesu, pri maticah 16–18 mm in pri delavkah 9–15 mm, ter dobri poraščenosti z dlačicami. Zanimivi so po tem, da obstajajo čmrlji s tremi osnovnimi vzorci barve dlačic: črni, sivi (s črno »kapico« na temenu) in rjavi. V Sloveniji je največ črnih čmrljev, manj je sivih, ni rjavih delavk, zelo redke so rjave matice in rjavi samčki (v svojem čmrljaku v Petelinjah sem 27. aprila 2002 opazil dve rjavi matici, pri obeh so se izlegle črne delavke); rjave delavke so na primer značilnost Velike Britanije in Rusije. Travniki čmrlji obiskujejo in s tem oprahujejo cvetove različnih, predvsem travniških rož in grmovnic. Dejavní so v toplih urah dneva.

Sivi čmrlji, vrsta *Bombus sylvarum*

Slovensko ime čmrljev ponazarja sivo barvo dlačic teh majhnih, ljubkih, hitrih in v »visokem C« brenčočih tudi pri nas živečih evropskih čmrljčkov. Iz opazovanj sklepamo, da živijo predvsem v nižinskih predelih, pod 1000 m n. m. Gnezda si gradijo na travnatih površinah, največkrat pod zemljo, zelo redko pa tudi na površju v visoki travi ob kakšnem drevesu. Spadajo med naše najmanjše čmrlje. Matice se spomladi pojavijo zgodaj, od marca do začetka maja, opazil sem jo na primer že 29. aprila, leta 2003 v vasi Petelinje, mlade matice pa se praviloma izlegajo v mesecih od

Preglednica 2: Kraji, leta opazovanj, opazovani vrsti čmrljev in imena ter priimki opazovalcev

Kraj	Leto	Travniki č.	Sivi č.	Opazovalec
Soriška planina	2018	x	-	Tomaž Oštir
Prežganje (Janče)	2016	x	-	Jurij Nabergoj
Gorjuša pri Dobu	2015	x	-	Franc Ovsec
Kostanjevica (čebelnjak)	2015	x	-	Tomaž Oštir
Cerkljansko	2015	-	x (gnezdo)	Ivan Podobnik
Medič Breg (Kozjak)	2014	x (siva matica)	-	Rasta Fašmon (sedaj Vrečko)
Gorjanci	2013	x	x	Tomaž Oštir
Peskovci (Goričko)	2011	-	x	Štefan Kutoš
Kostanjevica na Krki	2011	x	-	Tomaž Oštir

Legenda: x – opaženi, - – neopaženi

junija do avgusta; prvo mlado matico sem do sedaj videl že 25. maja, in sicer leta 2014. V gnezdu je pri ugodnih pogojih na vrhuncu razvoja do približno 150 delavk, družina pa lahko živi celo do začetka novembra. Obiskujejo travniške rože in razne grmovnice, na primer maline, robide in druge.

Življenjsko področje travniških in sivih čmrljev v Sloveniji

Obe vrsti čmrljev spadata med najbolj razširjene čmrlje vrste v Sloveniji, vsaj v preteklosti je bilo tako. Toda sodobno kmetijstvo s strojno obdelavo večine poljskih in travniških kultur ter intenzivna paša govedi in drobnice naravnost katastrofalno redčita njihovi populaciji. Obvezno morata ČZS in ministrstvo za kmetijstvo, upošteva tudi evropsko smernico, prevzeti pobudo za takšne spremembe v kmetijstvu, da se trend k izumrtju vrst zaustavi.

Od otroštva dalje čutim posebno »ljubezen« do teh čmrljev, verjetno zato, ker so mi bili kot kmečkemu otroku in tudi v kasnejših letih najlažje dostopni, oboji pa imajo tudi razmeroma dolgo enoletno življenjsko obdobje, zaradi česar jih je možno opazovati celotno toplo polovico leta. Tako sem na vseh potovanjih po Sloveniji v zadnjih 30 letih, kjer in ko je bilo možno, namenil čas za njihovo opazovanje v naravnem okolju. Marsikaj od tega sem si tudi zabeležil v svoj »dnevnik«. To v zgoščeni obliki podajam v *Preglednici 1*. V *Preglednici 2* pa so navedeni podatki drugih opazovalcev. Menim, da so tovrstne informacije, namenjene širšemu krogu bralcev in ljubiteljev vseh vrst čebel, možna vzpodbuda za organizirane dejavnosti zaščite vseh vrst čmrljev in drugih koristnih žuželk – ne znam si predstavljati lepe narave brez njih. ◆

Preglednica 1: Kraji in leta zadnjega opazovanja travniških in sivih čmrljev v obdobju 1984–2021

Kraj	Leto	Travniški č.	Sivi č.
Petelinje	2020	X	x
PD Ušte (Moravče)	2019	X	-
Kandrše	2018	X	-
Vidregar	2018	X	-
PD Ušte	2017	X	x
Kandrše	2017	X	x
Oplotnica (Petrina)	2016	X	-
Runarsko – Nova vas	2016	X	x
Snežnik – grad	2016	X	-
Ljubljana Vič	2015	-	x
OŠ Vrhnika	2015	-	x
Solčava – panoramska cesta	2015	X	-
Vače	2015	-	x
Slivna	2014	X	x
Ljubelj – kočja Vrtača	2013	X	-
Vidregar – Zasavska Sveta gora	2013	X	-
Sorica	2013	X	-
Velika vas (Moravče)	2013	X	x
Limbarska Gora	2012	-	x
Turjak	2012	x	x
Babno Polje	2012	x	x
Podvolovljek	2012	x	-
Dane pri Ribnici	2011	x (gnezdo)	-
Orešje nad Sevnico	2011	x	x
Dražgoše	2011	x	-
Jezersko	2011	x	-
Janče	2010	x	-
Kočevje – smer Turjak	2010	x	x
Limbarska Gora	2010	x	x
Žagarski mlin – Podv.	2010	x	-
Ambrož pod Krvavcem	2010	x	-
Vače	2009	x	-
Stiška vas pod Krv.	2009	x	x
Tuštanj (Moravče)	2009	x (gnezdo)	-
Jezersko	2007	x (gnezdo)	-
Dolina (Dol pri Ljubljani)	2007	x (gnezdo)	-
Konfin (Moravče)	2006	x	x
Sv. Duh	2004	x	-
Velike Lašče	2004	-	x
Vinje	2004	x	x
Žlebič	2004	x	-
Ložnica – Velenje	2003	x	-
Občice (Semič)	2003	x	x
Muljava – Prapreče	2002	x	x
Podturn	2002	-	x
Brdo pri Lukovici	2002	x	-
Rožanec (Dol. Suš.)	2002	-	x
Lontovž pod Kumom	2002	-	x
Sv. Areh na Pohorju	2002	x (rjava matica)	-
Petelinje	2002	x (rjava matica)	x
Krumperk	2001	x	-
Luče	2000	x	-
Mirna – Dol. (grad)	2000	x	-
Izvir Soče	1999	x	-
Avče (Posočje)	1999	x	x
Zg. Jevnica (Janče)	1999	x	-
Ljubno na Gorenj.	1996	x (gnezdo)	x (gnezdo)
Osredke	1993	x	-
Volčji Potok	1991	x	-
Klopce	1988	x	-
Petelinje	1984	x	x

Legenda: x – opaženi, - - neopaženi

Moje izkušnje s čebeljo pašo na bršljanu

Franci Šivic

franci.sivic@gmail.com

V našem glasilu smo lahko v preteklosti večkrat prebirali članke o bršljanovem medu (SČ 10/2021, str. 275, koda QR), ki že v satju kmalu po vnosu v panje kristalizira in ki naj bi bil zato neprimeren ali celo nevaren za prezimovanje čebel. Poznam tudi čebelarja, ki mi je povedal, da so imele njegove čebelje družine pred nekaj leti na stojšču ob Kolpi odlično pašo na bršljanu. Medu ni iztočil in tudi dokrmil jih ni s sladkorno raztopino. In rezultat – niti ena ni dočkala pomladi.

Ta zimzelena vzpenjavka z oprijemalnimi koreninami (= viticami) potrebuje za svojo rast oporo in jo običajno najde na drevesih, skalah in na starih zidovih. Zanimivo je, da lahko doseže ena sama rastlina dolžino tudi do 50 metrov ter včasih popolnoma prekrije krošnje drevesa, na katerem gostuje. Listi in plodovi bršljana vsebujejo dva strupa – falkarinol in alfa-hederin –, ki sta lahko nevarna za ljudi in živali, če bi ju zaužili v večjih količinah, bršljanov med in cvetni prah pa sta popolnoma nenevarna za uživanje in celo zelo okusna. Najbolj množično obiskujejo čebele bršljan, kadar je oblačno in je relativna zračna vlaga visoka, še bolj pa, kadar rahlo dežuje oziroma prši. Suho in vroče vreme v septembru za medenje ni ugodno, ker so medovniki ali nektarji na cvetni površini in se medicina v njih prehitro posuši. Čebelarka Irma Petelin iz Pliskovice na Krasu mi je povedala, da natoči v ugodnih letih od 5 do 15 kg bršljanovega medu na panj. Ker zelo hitro kristalizira že v satju, ga je treba iztočiti takoj po končanem cvetenju. Za točenje pride v poštev samo tisti med, ki so ga čebele nanesele v mediščno satje, med v plodišču pa shranjujejo v okolici

zalege in v tiste celice, iz katerih se je v času trajanja paše izlegla zalega.

Jaz imam v tem času medišča že izpraznjena in vse mediščne sate shranjene v hladilnici, kjer so varni pred škodljivim delovanjem voščene večče. Če le utegnem, svoje čebelje družine na Goriškem v času bere na bršljanu nekoliko krmim s sladkorno raztopino, da jo čebele nosijo v gnezda in tako pomešajo z bršljanovim medom. Nikoli nisem imel nobenih težav z njimi v zimskih mesecih, vse so lepo prezimile, morda tudi zaradi razmeroma ugodnega podnebja, ko imajo skoraj vsak teden kakšen topel dan, da izletijo iz panjev in se otrebijo. Pa tudi lažje pridejo tedaj do tistih delov satja na obrobju gnezda, kjer je skladiščena predelana sladkorna raztopina. Ta je v zimskem času primernejša hrana zanje, saj najmanj obremenjuje njihova prebavila. Precej težav pa povzroča bršljan čebelarjem v celinskem delu Slovenije. Nekateri ga sovražijo in ga celo uničujejo, zlasti če raste kje v bližini njihovih čebelnjakov. Svetujem jim, naj tega ne počnejo in naj raje svoje čebelje družine med intenzivno pašo na cvetočem bršljanu krmijo s sladkorno raztopino v razmerju en del sladkorja in en del vode. Čebele naberejo na bršljanu tudi precej kakovostnega svetlo rumenega cvetnega prahu, ki jim bo še kako prav prišel proti koncu zime, ko se bo v panjih že porajalo novo življenje, zunaj pa bo prehladno, da bi ga lahko iskale v naravi. ●



SČ 10/2021

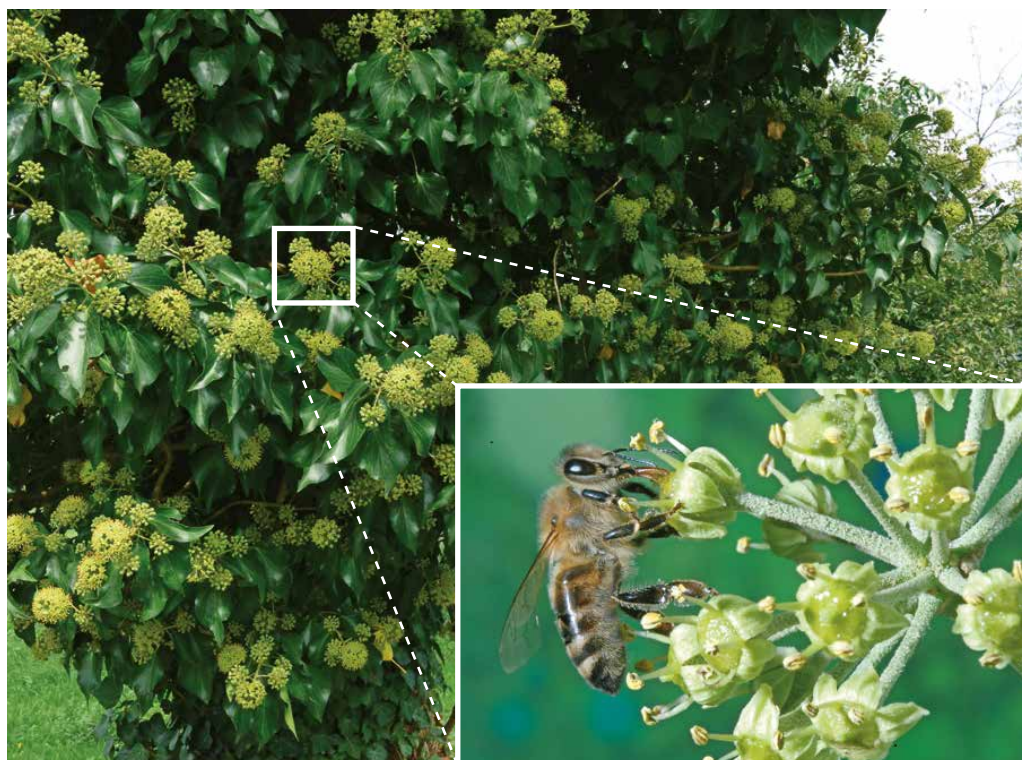


Foto: Franci Šivic

Je cvetni prah toksičnih rastlin nevaren za čebele?

Med rastlinami, na katerih nabirajo čebele nektar in cvetni prah, so tudi takšne, ki vsebujejo za človeka nevarne pirolizidinske alkaloide. To so na primer gabez, repuh, lapuh, boreč in gadovec. Ti alkaloidi delujejo toksično na jetra in lahko povzročijo akutno odmrtno jetrnih celic, imajo pa tudi rakotvorni učinek, kar jih povezuje z jetrnimi tumorji. Če se seveda pojavijo v večjih količinah. Ali je lahko cvetni prah z omenjenih rastlin nevaren tudi za čebele? Tega vprašanja se je lotil švicarski znanstvenik Matteo Luchetti v svoji doktorski disertaciji, ki jo je zagovarjal na univerzi v Neuchatelu. Za raziskavo je izbral rastlino z imenom gadovec (*Echium vulgare*), ki je v Švici zelo pogosta in jo čebele rade obiskujejo, ker dobijo v njegovih cvetovih veliko nektarja ter cvetnega prahu. Cveti od maja do oktobra. Cvetni prah gadovca vsebuje alkaloid po imenu ehimidin. Luchetti si je zastavil predvsem tri naloge: ugotoviti, ali je cvetni prah gadovca nevaren za mlade, komaj izvaljene čebele, ali lahko škoduje čebeljim ličinkam in ali vsebuje matični mleček, ki so ga proizvedle mlade čebele iz cvetnega prahu, umetno »okuženega« z ehimidinom, tudi ta alkaloid. Rezultat je bil naslednji: če so uživale mlade čebele cvetni prah z dodatkom

ehimidina v nizkih koncentracijah, skoraj ni bilo razlike v dolgoživosti mladih čebel v primerjavi s tistimi, ki

*Gadovec (*Echium vulgare*)
cveti od maja do oktobra.*

so uživale cvetni prah brez dodatka, pa tudi pri višjih odmerkih dodanega alkaloida ni bilo bistvenih razlik. Za krmljenje mladih čebeljih ličink je uporabil Luchetti mešanico sladkorja, izvlečka iz kvasa in matičnega mlečka. Če je tej mešanici dodal nizek

odmerek ehimidina, ni bilo razlike v preživetju v primerjavi s primerjalno skupino, ki je dobivala hrano brez dodatka alkaloida. Če pa je odmerek povečal za trikrat, se ni izvalila skoraj nobena čebela. Najzanimivejši pa je bil tretji poskus. Mlade čebele dojilje je krmil s cvetnim prahom, ki mu je dodal zelo visok odmerek ehimidina. Te dojilje so krmile matične žerke v matičnikih z matičnim mlečkom, in ko je ta matični mleček odzvel matičnim žerkam in ga analiziral, je ugotovil, da vsebuje tisočkrat

manj ehimidina, kot ga je dodal cvetnemu prahu. Čebele so torej sposobne v svojih telesih »prefiltrirati« surovino (cvetni prah), izločiti iz nje nevarne snovi in pripraviti popolnoma varno hrano za svojo zalego.

Tudi v Sloveniji imamo medovite rastline, katerih nektar in pelod vsebujeta pirolizidinske alkaloide. Najbolj je razširjen ravno gadovec. Raste na suhih, peščenih in pogosto celo na kamnitih tleh. Veliko več pa ga je na argentinskih pašnikih. Med, ki ga čebele tam nabirajo, za človeško prehrano ni primeren, zato tudi v Sloveniji, takšnih rastlin ni primerno širiti kot medovite rastline.

Prevod in priredba
Franc Šivic



Foto: Franc Šivic

Čebela na cvetu gadovca (*Echium vulgare*) ob severni ljubljanski obvoznici

Vir: Lucchetti, M. in sod. (2020): *Honigbienen schützen durch Futtersaftproduktion ihre Larven vor Giftstoffen im Pollen*, Schweizerische Bienen Zeitung, št. 7, str. 13.

Panjske končnice

Ljudmila Bokal

milka.bokal@gmail.com

Panjske končnice sodijo v izvirno slovensko ljudsko likovno umetnost. Čebelarški terminološki slovar (ZRC SAZU, 2008) jih razlaga pod geslom

poslikana panjska končnica takole: zlasti pri kranjičih s slikarskim motivom okrašen sprednji, navadno snemljivi leseni del panja z izrezom za žrelo.

V pomenskem opisu so zajeti temeljni pojmi: kranjič, slikarski prizor (motiv) in namen upodobitve. Upodobitev sama ne prinaša koristi, ampak je dopolnitev praktične vloge panja, to je prepoznavanje panjev med seboj. Čebele in čebelarji se namreč lažje znajdejo v skladovnici panjev, če so ti kakor koli zaznamovani.

Strokovnjaki so iskali odgovora na vprašanja, kdaj in kje so se poslikane panjske končnice kot izvirno dopolnilo čebeljakov pojavile. Poslikavanje vsakdanjih

uporabnih predmetov je bilo zagotovo odmev širših umetnostnih slikarskih tokov, ki so segali tudi v nazorni miselni svet podeželskega človeka in se od tod uresničili v njegovem vsakdanjem okolju. Sklepanje, da se je to

zgodilo v dobi baroka, je umestno. Barok je v slikarstvu postavil v ospredje razgibano upodobitev figur, živali, oseb in okraševanje poudaril še z barvno pestrostjo. Tako ni naključje, da je najstarejša

znana panjska končnica iz te dobe iz leta 1758. Prav tako ni naključje, da je prvi znani upodobljeni motiv verski: upodobljena je ljubenska Marija (Ljubno). Tako ostaja prepričljivo, da so se med motivi prej pojavili verski prizori kot slike iz vsakdanjega življenja. Mogoče tudi ni napačna misel, da je bila priljubljenost ženskega lika med njimi privlačnejša kot posebjena podoba strogega Boga sodnika z dolgo brado.

Sicer je mogoče motive na panjskih končnicah razdeliti v dve veliki skupini. Na eni strani so verski in na drugi posvetni motivi. Pri že omenjenih upodobitvah Marije je



Foto: Muzeji radovljiške občine

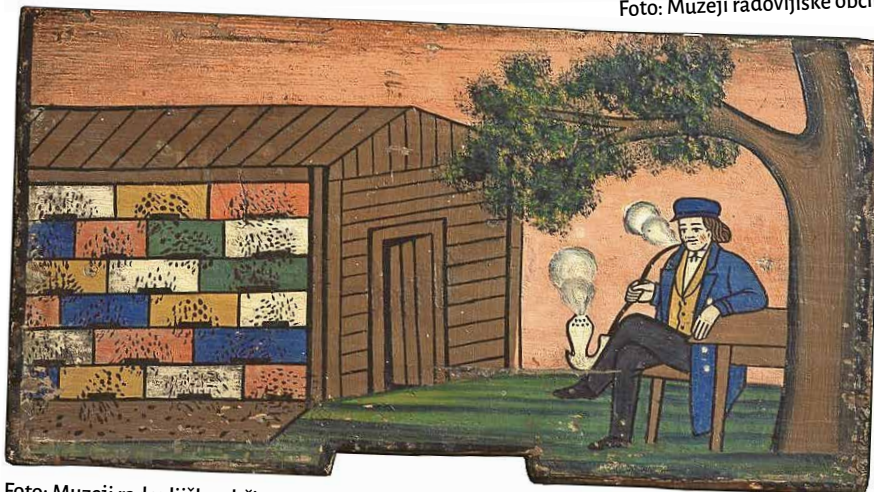


Foto: Muzeji radovljiške občine

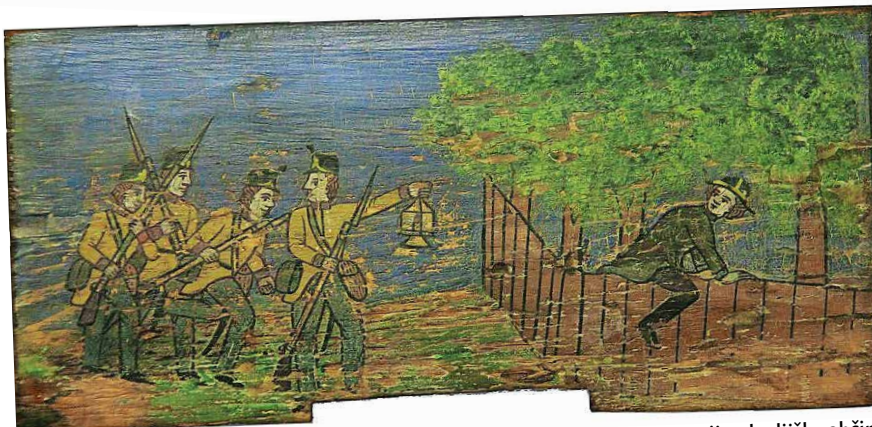


Foto: Muzeji radovljiške občine



Foto: Klara Sajevic

razporeditev slikarskih prvin središčna, Marija je na sredi, v roki drži kraljevsko žezlo, na glavi ima krono, to je Marija Kraljica in Mati, saj pestuje Jezusa. Ob robu se ji pridruži cvetlični motiv, šopek rož v dveh vazah. Med verskimi so na končnicah pogosti tudi svetopisemski prizori, upodobitve sv. Florijana in drugih svetnikov.

Končnice s posvetnimi prizori so prav tako dvojne. Poseben razdelek oblikujejo motivi iz vsakdanjega življenja, ki ne vzbujajo smeha in nimajo šegavega pridatka. Kot taki so vir za raziskovanje načina življenja (Kmetje krotijo hudega bika, Popotnik, Vojaki, Vojaška godba), socialnih razmerij (Kralj Matjaž, ta z napisom celo razkriva ime upodobljene osebe: Kralj Matiaš; Policaja sta ujela potepuha), pojavov novosti v prometu (Vlak), vrsta zabave (Goslač, Kmetje kegljajo).

Tu prehajamo v drugo skupino, v končnice z zabavnimi prizori. Ti kažejo, da so znali naši predniki ob utrudljivem garanju najti tudi sproščene trenutke. Take so končnice, ki smešijo posamezne poklice. Med njimi so pogosto vzeli na piko krojače (Kozel podi krojače, Polž podi krojače, Smešenje krojačev, ki so tako počasni, da jih podi polž). Posmehovalen vtis je skrit v prizorih, v katerih živali prevzemajo človeške lastnosti (Lovčev pogreb, Lisica igra na rog, druge živali plešejo). Znano je število motivov: približno 700 so jih našli strokovnjaki.

Slikanje panjskih končnic na kranjičih pa je smiselno povezovati s splošno razširjenostjo čebelarjenja v preteklih stoletjih. Najprej so se pojavile na Gorenjskem, v 19. stoletju pa na zahodnem Štajerskem, Koroškem in drugod. Ne gre spregledati dejstva, da pojav

poslikanih panjskih končnic sovpada s časom, v katerem je živel Anton Janša (1734–1773). Življenja pač ne gre ločevati v posamezne predalčke, ampak ga je treba gledati celovito.

Tudi panjske končnice imajo svoje besede – sestre. To je čelnica, v narečjih pa se najdejo še druge. Ena od njih je *dolž*, znana iz žirovskega govora. V Pleteršnikovem slovensko-nemškem slovarju 1894/95 je razložena prav po domače. To je *sprednja dilca pri panju*. Gotovo se v pestrih slovenskih narečjih kje skriva še kakšen izraz. ◆

Viri:

Stanonik, Marija, 2018: *Čebela na cvetu in v svetu*. Ljubljana: Slovenska matica, str.184–185.

Makarovič, Gorazd, 1970: *Slovenske panjske končnice*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Čebelarjeva opravila v septembru

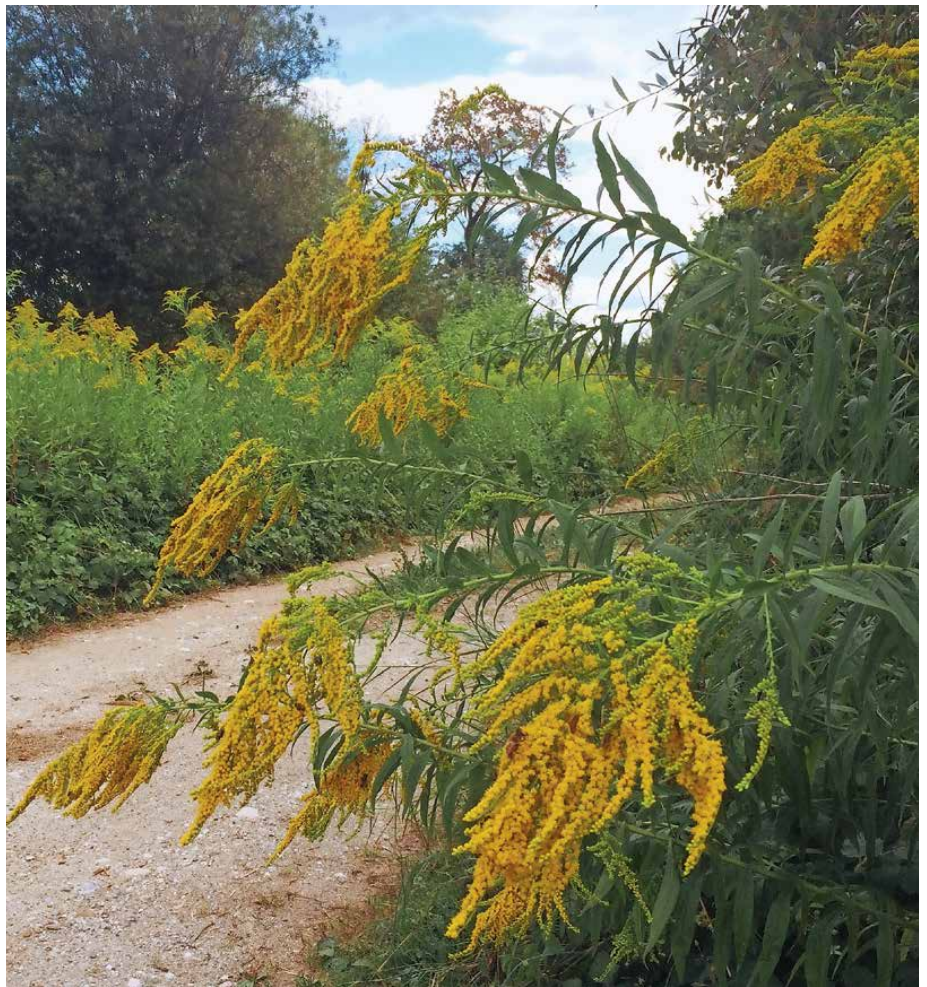
Gorazd Trušnovec

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

V zadnjih letih je september še zelo topel, tako rekoč poletni mesec z obilico sončnega vremena in se aktivnost čebeljih družin nadaljuje s skoraj običajnim tempom, čeprav matica praviloma ob vedno krajših dneh in nekoliko hladnejših nočeh že opazno zmanjšuje obseg zaleganja. A splošna živahnost čebeljih družin pomeni, da tudi naša pozornost v tem obdobju še ne sme popustiti. To je tudi obdobje, ko je še mogoče rešiti morebitne razvojne ali zdravstvene težave družin oziroma jih pripraviti na uspešno prezimovanje.

Dopolnjevanje zimskih zalog

Sam uporabljam v nakladnih panjih tak tip pitalnika, ki omogoča relativno hiter odvzem sladkornega sirupa z vrha, pri tem pa mi ni treba odpirati ničesar razen strehe. Čebelje družine krmim praviloma proti večeru in vse na istem stojišču hkrati. Poleg samoumevne previdnosti pri nalivanju (da bi se izognili roparicam, ki zaradi brezpašja stikajo za vsakim virom hrane) pri tem opravilu ne škodi nekaj dodatne pozornosti: s čebeljo družino, ki ni sposobna v dnevu »pospraviti« vsaj nekaj litrov tekoče hrane, če tip pitalnika to seveda omogoča, je skoraj zagotovo nekaj narobe, in, da bi ugotovil razlog, družino natančneje pregledam. Družine v tem obdobju sicer niso več na višku svoje moči, kljub temu pa njihova vitalnost ne sme pešati. Pri začetnikih je razlog za mizerno stanje septembra največkrat neustrezno oziroma pomanjkljivo poletno zatiranje varoj, sicer pa so možne še druge bolezni ali pa je



Mnoštvo opraševalcev na sestojih zlate rozge v Črnučah

težava v matici. Če vam pravega razloga ob pregledu ne uspe razbrati, bolj kot spletne forumne priporočam posvet z območno veterinarico ali veterinarjem ali s terenskim svetovalcem.

A čemu sploh dopolnjevati zimske zaloge čebel septembra? Sam sem s tem začel deloma po intuiciji, ker so družine tako ali tako še zelo dejavne in temperature za predelavo tekočin takisto ugodne, in deloma zaradi mojega načina čebelarjenja, ko me zaradi razpršenosti lokacij s stojišči tare kronično pomanjkanja časa; avgusta pa se bolj posvečam zatiranju varoj in hranjenju »za sproti«. Nikoli nisem zaznal, da bi zaradi tega zamika čebele kaj slabše prezimovale in je morda

tisti napotek, da je treba družine čimprej po zadnjem točenju čim bolj nahraniti, samo še ena od dogem na bolj trhljih nogah. Navsezadnje pa so do podobnega zaključka – torej da je mogoče ustrezno poskrbeti za zimske zaloge v panjih še vso prvo polovico septembra – prišli tudi nekateri mednarodno priznani čebelarji strokovnjaki, kot je dr. Gerhard Liebig.

Kljub vrtoglavemu dvigu cen sladkorja še vedno ne vidim pravega razloga za varčevanje z njim in za preštevanje decilitrov dodanega sirupa; zima je veliko mirnejša ob zavedanju, da v panjih ni pomanjkanja zalog, višek jeseni predelane hrane se pa zlahka porabi spomladi in je boljša spodbuda za

biološki razvoj od vsake dodane pogače oziroma ga lahko uporabimo kot osnovo za morebitne narejence v prihodnjem letu.

Cvetenje bršljana

Tudi v Ljubljani in okolici imamo rastišča bršljana, na katerem se v času cvetenja jeseni čebele in drugi opraševalci množično pasejo, in prav zanimivo je ob toplih popoldnevih opazovati njihovo nezmanjšano delovno vnemo. V strokovni literaturi je najti opozorila pred bršljanovim medom, ki običajno hitro kristalizira in je tako pozimi za čebele povsem neuporaben. Sam z opisanim trdenjem bršljanovega medu v satju nisem imel nikoli težav; deloma zato, ker v tem obdobju, kot rečeno, še zmeraj vsaj po malem dohranjujem čebele, in deloma zaradi biotske pestrosti v mestnem okolju, kjer skoraj nikoli ni enovite paše, niti v primeru te ovijalke, ko je

na razpolago istočasno še kar nekaj drugih cvetočih rastlin in je naravni »pritok« torej kar pester.

Boj z varojo

Pravzaprav bi moral postaviti to opravilo na prvo mesto po pomembnosti, vendar se mi zdi skoraj samoumevno, da smo na tega zajedavca zelo pozorni tudi še septembra.

Temperature omogočajo zatiranje varoj z mravljinčno kislino, glede na stopnjo napadenosti oziroma obseg pokrite zalege v gnezdu pa se lahko odločimo med kratkotrajnim izhlapevanjem oziroma »šok terapijo«, ki je v septembrskem temperaturnem območju nekaj povsem varnega, ali za ponovno uporabo hlapilnika (ob višji napadenosti in večjem obsegu pokrite zalege). Čebele se v našem okolju, prenasičenem s panji, tačas še srečujejo zunaj na paši, prihaja do

raznih ropov in reinvazij, seveda pa se je vsem toplotnim in biološkim spremembam prilagodil tudi razvojni cikel varoje.

Ob hladnejših dneh, ko je izletavanje čebel manj intenzivno, že uporabim tudi sublimacijo dihidrata oksalne kisline; ta nam lahko na testnih vložkih zelo hitro pokaže, s kakšno količino varoj smo obračunali ob enem zatiranju, in se lahko ob količini odpada odločimo za ustrezno nadaljnje ukrepanje.

Glede na gostoto panjev bi bilo smiselno mesto obravnavati kot en čebeljak, a sem že zdavnaj opustil utopične ideje o morebitni koordinaciji istočasnega zatiranja varoj, kar bi preprečilo ali vsaj omejilo jesenske reinvazije. Treba je delati z zavestjo, da je okoli vsake lokacije s panji še pet sosedov s čebelami, od katerih brklja vsak nekaj po svoje; eden meni, da njegove superčebele ne potrebujejo tretiranja, drugi ne ve, da so na poti propada zaradi hude gnilobe, na tretji lokaciji se je pod opaž na fasadi naselil kak pobegli roj, v katerem se nenadzorovano množi varoja, in tako naprej. Skratka, živa muka; zaradi vsega navedenega je postalo dodatno, **torej jesensko, zatiranje varoj tako rekoč nujno, če želiš uspešno prezimiti svoje čebele.**

Razkuževanje satnikov

September je pravi čas, da se lotimo prekuhavanja oziroma razkuževanja satnikov, ki smo jih zaradi starega ali deformiranega satja, iz katerega smo na ustrezen način pridobili vosek za poznejšo ponovno uporabo, izločili iz prometa. Dolgo je bilo zaradi zamudnosti na mestu vprašanje ekonomičnosti tega početja, a ker cene vseh surovin in storitev letijo v nebo, je vedno bolj smiseln tudi razmislek v smeri recikliranja, sploh če doma nimaš lastne mizarske delavnice. Stare, med sezono izločene satnike prekuhamo v 3 % raztopini vrelega luga (NaOH),



Foto: Gorazd Trušnovc

Čebelja »veselica« na bršljanu



Pri prekuhavanju satnikov v vrelem lugu je nujna ustrezna zaščitna oprema.

tako da z njih med razkuževanjem odpadejo nečistoče ter ostanki voščin, propolisa in starega satovja, sam postopek pa tudi poskrbi za uničenje morebitnih spor hude gnilobe in drugih bolezenskih klic. Ker nam september daje še veliko suhih, toplih in zračnih dni, se bodo pred zimo tako prekuhani in s tekočo vodo pod pritiskom splaknjeni satniki brez težav osušili in bodo pripravljene za skladiščenje, ne da bi lesu zaradi vlage grozil napad plesni. Pri sušenju je treba take satnike vpeti v »prešo« ali ustrezno obtežiti, sicer se pri sušenju zvijejo in so neuporabni. Že ožičeni satniki, pri katerih je praviloma pred ponovno uporabo potreben samo kakšen manjši tehnični popravek, pa nam bodo spomladi, ko teče glede razpoložljivih delovnih ur najbolj voda v grlo, prihranili veliko dragocenega časa ob pripravi na novo sezono. S tem pa se dodana vrednost

ponovno uporabljenih satnikov še bistveno poveča.

Ocenjevanja medu

V tem času je na mizi kar nekaj vabil za udeležbo na ocenjevanjih medu. Sam spodbujam član(ice) našega društva, naj vzorce čebeljih pridelkov po svojih zmožnostih pošiljajo na analize, senzorična ocenjevanja in tekmovanja. Samo na ta način bomo sčasoma pridobili ustrezen nabor podatkov o tem, kakšne so pravzaprav specifične lastnosti urbanih medov; seveda pa nikoli ne škodi imeti v rokah papirjev z dokazili o kakovosti medu in drugih čebeljih pridelkov, da morebitnih diplom niti posebej ne omenjam. Skratka: to je stroškovno zelo ugoden način, kako pridobiti strokoven odziv na čebelje pridelke, saj tudi to pripomore

k ustreznemu vrednotenju. Ker sodelujem s področnimi raziskovalci v več evropskih mestih, tako v tem obdobju razpošljem vzorce medu na vrsto naslovov, z veseljem pa tudi na kakšno ocenjevanje z mednarodno udeležbo. ◆



Tudi urbani medovi lahko dosegajo najvišja priznanja.

Organizacija srečanja čebelarjev in svetovnega dne čebel v Dolenjskih Toplicah

Sredi januarja 2019 smo se na zboru članov ČD Straža - Dolenjske Toplice odločili za vodenje organizacije 18. čebelarskega srečanja 23. maja 2020 v Dolenjskih Toplicah. Da bi dobili vsaj nekaj izkušenj z organizacijo dogodkov, smo organizirali prevoz naših čebelarjev na 17. srečanje čebelarjev v Prevalje.

V poletnih mesecih 2019 smo sestavili organizacijski odbor iz članov društva in sodelavcev Občine Dolenjske Toplice in Občine Straže. Obsežne priprave so se zapletle s pojavom covid-19 in zaprtjem družbe, vendarle pa smo s pomočjo izkušenih članov pripravljalnega odbora postopoma pripravili obsežne načrte in dokumente.

V začetku aprila 2020 je bilo na izvršnem odboru ČZS sklenjeno, da se srečanje v letu 2020 odpove. Na sestanku z Boštjanom Nočem in Barbaro Dimc smo pristali, da se 18. srečanje čebelarjev leta 2021 prepusti ČD Lovrenc na Pohorju, ki je hkrati praznovalo 100-letnico njihovega društva, mi pa smo sprejeli organizacijo srečanja v letu 2022.

Jeseni 2021 smo spet aktivirali pripravljalni odbor in društvene dejavnosti. Zaradi covid-19, gospodarske krize in izbruha vojne v Ukrajini se je načrtovano število gostov zmanjšalo na približno 1100. Sprva smo načrtovali srečanje v središču

kraja, vendar smo ugotovili, da je prostor premajhen. Pojavila se je ideja, da bi za šotor velikosti 20 × 40 m ustrezalo peščeno parkirišče za kulturno-kongresnim centrom. Prostor se nam je zdel idealen, ker je parkirišče ustrezalo velikosti šotora in spremljajočih dejavnosti.

Franc Kapš je pripravil čebelarsko razstavo s slikami svojih čebelnjakov. Na razstavnem prostoru se je predvajala tudi projekcija društvenih dejavnosti. Dobili smo 32 ponudnikov na delavnicah, promocijski in kmečki tržnici, pa tudi panoje o Petru Pavlu Glavarju, paviljon Medena zgodba in 3D-kranjice. Po nasvetu profesorice na Kmetijski šoli Grm, Andreje Bele Bartolj, smo kraj okrasili tudi s travniškimi rožami. Postavili smo tudi pet Kapševih čebelnjakov, čebelarski voz in

starinsko samoobračalno točilo. Še najmanj težav nam je povzročila ureditev odra, saj so prišli prav razstavni predmeti iz čebelarskega muzeja na Podstenicah. Priprave so zadnje dni potekale po načrtih in pričakovanjih, nervoza pa se je povečevala. Program in scenarij sta se zadnje tedne stalno dopolnjevala.

Dopoldanske dejavnosti je spremljal ansambel Petra Finka, popoldanske dejavnosti pa ansambel Jack pota. Pozno zvečer se je v prijetnem vzdušju končalo čebelarsko praznovanje, za kar gre zahvala številnim čebelarjem in posameznikom.

Tone Andrejčič, predsednik ČD
Straža - Dolenjske Toplice



Foto: Alojz Bojanc

Kapševi čebelnjaki

Slovensko čebelarstvo so некоč promovirali Anton Janša, Peter Pavel Glavar, Emil Rothschütz, Fran Levstik in številni drugi znani čebelarji. V zadnjem času se naše čebelarstvo oglašuje s 3D-kranjico velikanko, paviljonom Medena zgodba, medeno kraljico, panjskimi končnicami in tipičnimi slovenskimi čebelnjaki Franca Kapša. Njegovi čebelnjaki krasijo številne kraje po Sloveniji in po številnih veleposlaništvih po svetu.

Prvi tipični Kapšev čebelnjak za dva panja je bil narejen in postavljen 27. avgusta 2016 ob 110-letnici Čebelarskega društva Straža - Dolenjske Toplice v Dolenjskih Toplicah.

Predsednika Čebelarske zveze Slovenije Boštjana Noča je kmalu zanimalo, kdo je naredil miniaturni

slovenski čebelnjak na prireditvenem odru za postavitev kot darilo na različnih lokacijah po Sloveniji. Kmalu so se novi in novi čebelnjaki postavljali na številnih ambasadah ali pa kot darilo tipičnega slovenskega objekta. V letu 2021 je Franc Kapš dobil predsednikovo priznanje za unikatni čebelarski izdelek čebelnjak.

Za 19. srečanje čebelarjev in 5. svetovni dan čebel je Boštjan Noč predlagal postavitev čebelarske razstave slik Kapševih čebelnjakov po Sloveniji in po svetu.

Ob pomoči ČZS in Franca Kapša so se od veleposlaništev s Kapševimi čebelnjaki pridobile slike za razstavo. Za srečanje slovenskih čebelarjev v Dolenjskih Toplicah so bili postavljeni štirje Kapševi čebelnjaki. Prvi je bil v parku pred Balneo Terme Krka,

drugi na zelenici ob Balnei, tretji ob slikovni razstavi v Kulturno kongresnem centru in četrti na prireditvenem odru pod šotorom. Obiskovalce prireditve 21. maja 2022 so na enakomerni razdalji spremljali njegovi tipični čebelnjaki s poslikanimi panji z različno tematiko.

Franc Kapš dela s čebelami že od malih nog ob očetovem čebelnjaku. Po poklicu je mizar in dolgoletne izkušnje mu pomagajo pri natančnem posnemanju tipičnih slovenskih čebelnjakov.

Slovenija s čebelnjakom in slovensko kranjico promovira čebelarstvo, predstavlja se kot posebna in zanimiva ter spodbuja sonaravni razvoj slovenskega kmetijstva.

Tone Andrejčič, predsednik ČD Straža – Dolenjske Toplice



Dan čebelarjev na sejmu Agra

Na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu Agra se je v nedeljo, 21. avgusta 2022, odvil dan čebelarjev, ki so ga ob 60. jubileju sejma organizirale Čebelarstva Slovenije (ČZS), Javno svetovalna služba v čebelarstvu (JSSČ), Čebelarstva zvez društev Pomurja (ČZDP) in Pomurski sejem. Prvič v zgodovini sejma so se na dnevu čebelarjev sestali tudi praporščaki čebelarstev in območnih čebelarstev, ki so pospremili program.

Dogajanje se je začelo ob 9. uri v dvorani 1 s strokovnim predavanjem podpredsednika Čebelarstva Slovenije (Österreichischer Imkerbund) in predsednika Čebelarstva Slovenije (Niederösterreichischer Imkerverband) inž. Josefa Niklasa. Predavatelj je v skoraj 45-minutni predstavitvi, ki jo je iz nemščine v slovenščino prevajal predsednik ČZD Štajerske, Vlado Vogrinec, predstavil kriterije za ocenjevanje kremnega medu oziroma mešanice s kremnim medom. V državi s približno 20-letno tradicijo ocenjevanja medu v okviru Čebelarstva Slovenije deluje 35 ocenjevalcev, ki vsako leto prejmejo okoli 1300 vzorcev za ocenjevanje. Vsak vzorec senzorično oceni od pet do deset ocenjevalcev, ki so pozorni na štiri glavna merila:

1. ustreznost arome in okusa sorti medu,
2. čistoča,
3. harmonija sestavin v mešanici in
4. občutek v ustih (kremni med denimo ne sme vsebovati kristalov).



Josef Niklas in Vlado Vogrinec med predavanjem o ocenjevanju medu v Avstriji.

Po predavanju se je ob 10. uri v dvorani 1 odvijalo prvo srečanje praporščakov čebelarstev in območnih čebelarstev na sejmu Agra. Predsednik ČZS, Boštjan Noč, je na srečanju poudaril pomembno vlogo praporščakov, ki »s svojo navzočnostjo predstavljajo povezanost, moč in veljavo slovenskih čebelarstev in čebelarjev ter so tako rekoč duša in srce slovenskega čebelarstva«.

Ob 11. uri se je začelo osrednje dogajanje na prireditvenem prostoru pred upravo Pomurskega sejma, ki ga je s shodom odprlo približno 120 praporščakov slovenskih čebelarstev in območnih čebelarstev, njim pa je sledila čebelarstva himna v izvedbi moškega komornega pevskega zbora Čebelarstva Slovenije. Zbrano množico so uvodoma nagovorili predsednik uprave Pomurskega sejma, Janez Erjavec, predsednik Čebelarstva Slovenije društev Pomurja, Štefan Šemen, državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS, mag. Dejan Židan, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Irena Šinko, in predsednik ČZS, Boštjan Noč, ki je državne organe pozval, naj preidejo od besed k dejanjem:

»Že nekaj časa poslušamo, kako bo država pomagala kmetijskim gospodarstvom, nič pa nismo slišali o pomoči čebelarjem. Upam in verjamem, da bo država tako kot v preteklem obdobju, na takšen način kot preostalim kmetom, pomagala tudi čebelarjem, ki predstavljajo pomemben del kmetijskega sektorja. Treba je preiti od besed k dejanjem, saj se tudi čebelarji soočajo s podražitvami energentov, čebelarstva opreme in hrane za čebele. Nujna je sistemska ureditev pomoči čebelarjem v obliki nadomestila za opravevalni servis čebel – 10 EUR za vsako čebeljo družino, ki je vpisana v Centralni register čebelnjakov. Obstaja pa tudi možnost obiska Ljubljane čebelarjev s čebelarstvi prapori, v kolikor bi ostalo samo pri besedah.«

Uvodnim nagovorom je sledila slavnostna razglasitev in podelitev priznanj 21. ocenjevanja medu, na kateri je sodelovalo 145 čebelarjev oziroma podjetij z 221 vzorci medu. Naziv »šampion kakovosti« je osvojil akacijev med Čebelarstva Klemenčič iz Škofje Loke, ki je prejel tudi nagrado »prvak vrste« za najboljši akacijev med. Nagrado »prvak vrste« za cvetlični med je po ocenah komisije pripadel Društvu čebelarjev Blagovna, za gozdni med Čebelarstvu Ferenčak, za lipov med Jožetu Kurinčiču in za kostanjev med Tilnu Velkovrhu. Podelitvam priznanj ocenjevanja medu je sledilo še 3. mednarodno ocenjevanje medenih pijač, ki je nagradilo deset čebelarjev oziroma podjetij, ki so poslali 12 vzorcev medenih pijač.

Ob koncu osrednje prireditve sta sledila odvzem krona medeni kraljici Valentine Marinčič, ki je kraljevala med letoma 2018 in 2022, ter kronanje

nove (5.) kraljice po izboru Društva medene kraljice Slovenije. Novi kraljici Tadeji Vidmar je krono nadel predsednik ČZS, Boštjan Noč, lento pa ji je podelila ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Irena Šinko.

Kronanju je sledila podelitev spominskih trakov za razvitje praporov, ki sta jih prejela ČZD Pomurje in ČD Britof-Predoslje. Praporščaki čebelarских društev in območnih čebelarских zvez so se strumno postavili v slavnostni špalir, ki je goste pospremil do stojnice Čebelarских zvez Slovenije v Hali A. Gostom je svetovalca za izobraževanje in usposabljanje, Marko Borko, predstavil nov didaktični pripomoček, natančno izdelan anatomski model 3D-čebele v podolžnem prerezu, obiskovalci pa so se na stojnici osvežili z medeno penino, ki je na letošnjem ocenjevanju prejela zlato odličje.

Tadej Pavkovič



Prejemniki priznanj »šampion kakovosti« in »prvak vrste«.



Slavnostni špalir praporščakov

Foto: Tadej Pavkovič

Foto: Tadej Pavkovič

Usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov devete generacije

Sprejemamo prijave za usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov, ki bo potekalo od 5. novembra 2022 do 28. oktobra 2023 v Mariboru. Pogoji za pristop k usposabljanju so končana srednja šola, znanje dela z računalnikom in, če nimate izkušenj v čebelarstvu, vsaj začetni tečaj čebelarstva, ki ga zagotovimo hkrati z usposabljanjem. Usposabljanje se bo izvajalo ob sobotah in nedeljah po urniku, ki je objavljen na spletni strani ČZS in ČZDŠ. Obsega 90 ur teoretičnega in 90 ur praktičnega usposabljanja v delavnicah.

Prijavnice, ki jih izpolnite in pošljete na naš naslov (tajnistvo@czds.si ali na pusnik.vlado@gmail.com), vam potrdimo in jih prejmete na svoj e-naslov takoj po evidenčni prijavi, kjer morajo biti navedeni podatki: priimek, ime, kraj stalnega bivališča, telefonska številka in elektronski naslov.

Potrditev je po plačilu prvega obroka lastne udeležbe stroškov usposabljanja, ki ga lahko poravnate v treh obrokih: do konca oktobra, do konca januarja, do konca aprila. Število udeležencev je omejeno na 40, vrstni red je odvisen od tekoče številke potrditve. Za podrobnejše informacije smo vam na voljo tudi na številki: 041/610 110 po 19. uri.

Predsednik Sekcije apiterapevtov Slovenije pri ČZDŠ Vlado Pušnik

Intervju z lanskoletnim prejemnikom zlate čebele, dr. Lucasom Alejandrom Garibaldijem

Slabo uro po koncu podelitve druge zlate čebele, ki jo je na letošnji svetovni dan čebel – 20. maja – prejel predsednik ČZS Boštjan Noč (več o podelitvi v junijski številki *Slovenskega čebelarja*, str. 163), smo se sestali z lanskoletnim prejemnikom nagrade, argentinskim profesorjem agronomije, dr. Lucasom Alejandrom Garibaldijem.

Za najvišjo državno nagrado »na področju zaščite ter prepoznavanja vloge čebel in drugih oprashačevalcev pri zagotavljanju prehranske varnosti, trajnostnega kmetijstva, ohranjanja narave, biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine« se lahko potegujejo državljani Republike Slovenije (RS) ali tuji državljani, pravne osebe ali druge organizacije s sedežem v RS ali tujini ali mednarodne organizacije. Odbor za podelitev zlate čebele je leta 2021 izbiral med 17 kandidati, ki prihajajo iz Argentine, Avstrije, Filipinov, Gruzije, Hrvaške, Irana, Nemčije, Slovaške, Srbije, Toga in Slovenije.

Prvi dobitnik nagrade se lanskoletne podelitve, ki se je odvila v Hiši kranjske čebele v Višnji Gori 20. decembra 2021, med slovenskim predsedovanjem Svetu Evropske unije, ni udeležil zaradi dilem s potovanjem v času razsajanja koronavirusne bolezni. Nagrado je zato v njegovem imenu prevzel predstavnik Veleposlaništva Argentine.

Nagrajenčev kratki obisk v Sloveniji, ki se je zaključil z udeležbo in govorom na praznovanju čebelarkega praznika in svetovnega dne čebel v Dolenjskih Toplicah, smo izkoristili tudi za kratek intervju.

Kaj vam pomeni nagrada zlata čebela?

Zelo sem počaščen in vesel nagrade, saj je zlata čebela najpomembnejša mednarodna nagrada na področju čebelarstva. Občudujem pobude Slovenije in Čebelarke zveze Slovenije za krepitev čebelarstva. Menim, da Slovenija in ČZS izvajata številne projekte, ne zgolj podelitev nagrade zlate čebele, ki bi jih moralo videti in vpeljati več držav. V drugi vrsti pa je nagrada zelo pomembna tudi za moje osebno življenje, kot sem že povedal Petru (Kozmus, op. p.), sem z nagrado kupil kos zemlje v Patagoniji (južni del Argentine, op. p.), kjer bom zgradil hišo.

Zakaj menite, da so pomembne nagrade za delo s čebelami?

Zaradi številnih razlogov. V mojem primeru mislim, da je bila nagrada pomembna kot priznanje mojih prizadevanj za spodbujanje prehodov iz konvencionalnega v trajnostno kmetijstvo. Konvencionalno kmetijstvo je uvodoma morda res donosnejše, vendar s tovrstnim kmetijstvom uničujemo okolje za čebele in druga bitja. Že dlje časa sem opozarjal, da je mogoče kmetovati tudi brez uničevanja okolja. Na ta način lahko ustvarimo

okolja, ki so ustrežnejša za zdravje čebel in biotsko raznovrstnost, posledično pa lahko pridelamo več kakovostnejše hrane. Na pomen biotske raznovrstnosti nam je uspelo opozoriti s pomočjo izsledkov znanstvenih raziskav. Pred raziskavami je bil večji del agrarnega sektorja prepričan, da je industrijski sistem najboljši in da za kmetijstvo ne potrebujemo biotske pestrosti. Mi pa smo ugotovili, da je kmetijstvo odvisno od domačih in divjih čebel ter divjih rastlin, ki so ključne za čebele in druga bitja. Pred desetimi leti sem o zahtevah po biotski raznolikosti govoril s kmeti, ki so sicer poslušali moje besede, v



Foto: Tadej Pavković



Lucas Alejandro Garibaldi pri čebelnjaku v Argentini.

ključnem koraku pa zamahnili z roko, dejali: »hvala, zelo zanimivo, na svidenje« in se vrnili h konvencionalnemu kmetijstvu. Zdaj pa me ljudje kličejo vsak dan. Občutili so uničenje svojih polj, opazili, da imajo težave s pesticidi in s plevelom, ki je odporen proti herbicidom. Z njimi sedaj sodelujemo in jim pomagamo izboljšati biotsko raznovrstnost, ki bi obnovila kakovost zemlje in povečala produktivnost poljščin.

Ko sva se pogovarjala pred intervjujem, ste omenili, da ste diplomirali iz govedoreje, kaj vas je po diplomiranju usmerilo v delo s čebelami in drugimi opraševalci?

Preden sem končal študij agronomije, sem živel v večmilijonskem mestu, Buenos Airesu. Kljub meščanskemu življenju so me vedno zanimala čebele. V srednji šoli sem na lastno pest proučeval ta krilata bitja in se udeleževal predavanj o čebelarstvu, ki jih je organizirala argentinska čebelarska zveza. Strast do čebel je ostala z menoj vso študijsko in poklicno kariero, tudi med dodiplomskim študijem agronomije, ki sem ga končal z diplomsko nalogo o govedoreji. Po diplomiranju sem se osredotočil na proučevanje vzajemnega učinkovanja med žuželkami in rastlinami, s posebnim ozirom na čebele in opraševanje. V splošnem bi sicer lahko rekli, da se osredotočam zlasti na raziskovanje opraševanja in agrarne ekologije (*agro-ecology*). Čebelam ustrezne pokrajine ne vplivajo zgolj na čebele, temveč tudi na druge – za človeštvo ključne – segmente narave. Oblikovanja pokrajin se lotevam z vzpostavljanjem večnamenskih pokrajin (*multi-functional landscape*). Na podlagi izsledkov znanstvenih raziskav lahko rečemo, da čebelam prijazne pokrajine prinašajo tudi druge prednosti, saj so manj onesnažene, ustrezajo pa tudi plenilcem in parazitoidom številnih škodljivcev poljščin, ki sicer pestijo poljedelce.

Za odgovor se postavite v vlogo članov odbora za podelitev zlate čebele in za bralce Slovenskega čebelarja pojasnite, kakšna oziroma katera prizadevanja s področja čebelarstva bi nagrajevali.

Po mojem mnenju so glavni vzrok za zmanjšanje biotske raznovrstnosti in pestrosti čebel načini rabe kmetijskih površin, torej vse od načinov upravljanja gozdov, živinoreje in gojenja poljščin. Lahko bi rekli, da rabe kmetijskih površin predstavljajo težavo, hkrati pa ponujajo tudi rešitev. Kot ključno vidim grajenje povezav med čebelarji, kmetovalci in državnimi uradi z namenom vzpostavljanja večnamenskih pokrajin, ki bi koristile čebelam in ljudem. Mislim, da bi morali delati v tej smeri in nagrajevati tovrstna prizadevanja.

Z Lucasom Alejandrom Garibaldijem se je pogovarjal Tadej Pavkovič



Lucas Alejandro Garibaldi na praznovanju svetovnega dne čebel v Dolenjskih Topčicah.

Obvestilo oškodovanim čebelarjem na Krasu

Čebelarji, ki ste med požarom na Krasu utrpeli škode v smislu čebelarstva se za pomoč obrnite na predsednike svojih čebelarskih društev.

ApiSlovenija v malem

Na letošnji izvedbi ApiSlovenije v malem se bomo posvetili tehnologijam čebelarjenja. Predavanja bodo v četrtek, 29. septembra, ob 16. uri v Čebelarškem centru na Brdu pri Lukovici.

Osrednje predavanje z naslovom **Preventivni ukrepi za preprečevanje bolezni čebel** bo izvedla prof. dr. Ivana Tlak Gajger.

Dr. Tlak Gajger je predstojnica Oddelka za biologijo in patologijo rib in čebel na Veterinarski fakulteti v Zagrebu,

kjer je zaposlena kot izredna profesorica. Poleg dejavnosti v znanstvenoraziskovalnem delu je dejavna tudi kot predavateljica. V Sloveniji je bila v preteklosti s svojimi odličnimi predavanji kar nekajkrat gostja na strokovnih posvetih. Je tudi vodja akreditiranega nacionalnega laboratorija za bolezni čebel APISlab in sodeluje pri opravljanju strokovnega in ambulantnega dela v terenskih razmerah. Je soavtorica dveh priročnikov:

Veterinarski priročnik in Dobra veterinarska praksa v čebelnjaku. Predavanje bo v hrvaškem jeziku. Po osrednji temi bo Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja, predstavil **tehnologijo čebelarjenja za pridobivanje medu v satju in cvetnega prahu v satju**. Tu gre za način pridobivanja medu, ki v zadnjem času pridobiva vse večjo veljavo in predstavlja priložnost za dodatno ponudbo čebelarjev.

ČZS, JSSČ

Strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju

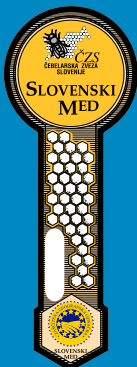
Javna svetovalna služba v čebelarstvu Čebelarške zveze Slovenije bo v sredo, 21. septembra 2022, ob 17. uri na ekološki kmetiji Pecel, Maline pri Štrekljencu 17, 8333 Semič, organizirala strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju. Na posvetu bodo sodelovali:

- Mitja Zupančič, svetovalec specialist za področje ekološkega kmetovanja, na temo zahtev in prednosti ekološkega čebelarjenja;
- Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ, na temo, na kaj mora biti čebelar pozoren pri nakupu ekoloških satnic; in
- Peter Malenšek, ki bo predstavil ekološko kmetijo Pecel in njeno bogato ponudbo ekoloških pridelkov.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ



Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo



Pridelovalci Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo lahko naročite zaščitne prelepke z izpolnjeno in podpisano naročilnico, ki jo pošljete na sedež ČZS (Brdo 8, 1225 Lukovica) ali na enaslov: ines.zunic@czs.si. Naročilnico zaščitnih prelepek najdete na spletni strani: <http://www.slovenskimed.si/Si/smgo.php>.

Število novih članov SMGO-ja
junija in julija 2022

4

Število članov, ki so izstopili
junija in julija 2022

0

Število vseh članov SMGO-ja
junija in julija 2022

435

Za vključitev v kakovostno shemo Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo navežite stik z g. Aljažem Debelakom po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: aljaz.debelak@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani: www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.

Pavšalna ocena dohodka na čebelji panj za obdobje 2023–2025

V Uradnem listu RS je bila 24. junija 2022 sprejeta Uredba o določitvi lestvic katastrskega dohodka, pavšalne ocene dohodka na čebelji panj in območij posebnih režimov za kmetovanje in gospodarjenje z gozdovi za obdobje 2023–2025.

Pavšalna ocena dohodka na čebelji panj za obdobje 2023–2025 znaša 13,12 EUR na čebelji panj. Davčna osnova od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti (v nadaljevanju OKGD) je za pridelavo v panjih 70 % pavšalne ocene dohodka na panj. To pomeni, da bo davčna osnova v tem obdobju znašala 9,18 EUR na panj. Pri obračunu davčne osnove se upošteva stanje čebeljih

družin v Registru čebelnjakov na dan 30. junija za leto, ki je predmet obračuna davčne osnove.

Čebelarstvo spada pod OKGD, pri tem pa se pridelava čebeljih pridelkov za 40 čebeljih panjev na kmetijsko gospodarstvo izvzema iz OKGD, kar pomeni, da je dohodek od te pridelave oproščen dohodnine. Poleg davčne osnove na čebelji panj se v dohodek iz OKGD upoštevajo tudi drugi dohodki, kot so plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike in druga plačila državnih pomoči, prejeta v zvezi z opravljanjem OKGD, določeni na podlagi dejansko prejetih zneskov. Čebelar, ki ima več kot 40 čebeljih družin, je obdavčen takrat, ko

njegov dohodek iz osnovne kmetijske dejavnosti presega 200 EUR. Če je znotraj kmetijskega gospodarstva več čebelarjev, se 40 čebeljih družin vsem članom skupaj pri izračunu davčne osnove sorazmerno odšteje.

Davčna osnova za leto 2022:

Pavšalna ocena dohodka na panj v letu 2022 znaša 16,64 EUR na čebelji panj in ne več 35 % od pavšalne ocene, kot je to veljalo v letih 2020 in 2021 zaradi ukrepa PKP7 na davčnem področju. Višina davčne osnove za panj (70 % pavšalne ocene dohodka na panj) je za leto 2022 11,65 EUR.

Tina Žerovnik,
svetovalka za ekonomiko
čebelarstva, JSSČ

	2019	2020, 2021	2022	2023–2025
Pavšalna ocena dohodka na panj	17,000 EUR	5,824 EUR*	16,640 EUR	13,120 EUR
Davčna osnova na panj	8,925 EUR	4,080 EUR	11,650 EUR	9,180 EUR

* Zaradi ukrepa PKP7 na davčnem področju znaša pavšalna ocena dohodka na panj 35 % pavšalne ocene dohodka na panj, ki je bila določena za obdobje 2020–2022.

Strokovna razprava o možnosti in priložnosti predelave propolisa

Ali si v vašem čebelarstvu želite pridobivati poleg medu tudi druge čebelje pridelke, kot je propolis? Želiš izvedeti več o tem, kako pridobivati propolis v različnih panjskih sistemih? Poleg tega pa tudi obogatiti ponudbo v čebelarstvu z izdelki iz propolisa?

Vse to in še več bo predstavljeno na strokovni razpravi, ki jo organizira Javna svetovalna služba v čebelarstvu, in sicer v Mariboru pri »Brunarici«, Pot k mlinu 52, v sredo, 14. septembra 2022, ob 16. uri. Na razpravo lahko prinesete svoj izdelek iz propolisa, kjer ga bomo pokomentirali. Razpravo bosta vodila Tomaž Samec in apiterapevt Vlado Pušnik.

Tomaž Samec, JSSČ



Foto: Tomaž Samec

Predstavitev terenskega svetovalca: Pavel Praper

Sem čebelar in terenski svetovalec Pavel Praper, prihajam iz Mežice. Moje delo terenskega svetovalca obsega pot od Črne na Koroškem z okolico pa vse do Mislinje. Čebelarstvo me spremlja že od otroštva dalje, navdih zanj sem dobil od svojega strica Andreja, ki sem mu že kot otrok zelo rad pomagal pri delu s čebelami. Kasneje sem njegov čebelnjak s ponosom podedoval in postal samostojen čebelar. Ljubezen do čebelarstva se je tekom mojega življenja krepila, delo s čebelami me je osrečevalo in dopolnjevalo v vsakdanjem življenju.

Sčasoma sem si zgradil svoj, večji čebelnjak in leta 1970 postal aktiven član Čebelarske družine Mežica. Povprečno čebelarim s 35 AŽ-panji.

Leta 1970 sem bil izvoljen v upravni odbor ČD Mežica, kasneje, leta 1990, sem prevzel funkcijo tajnika. Od leta 2001 sem predsednik ČD Mežica. Za svoje delo sem prejel zlati grb Občine Mežica, za pomoč pri razvoju in promociji čebelarstva v občini. Dobil sem tudi odlikovanja Antona Janše III., II. in I. stopnje.

Zavedam se, da je prenos znanja na mlajše generacije ključen za ohranjanje čebelarstva, ob tem kot mentor že 20 let na osnovni šoli v Mežici vodim čebelarski

krožek, in kar nekaj mojih krožkarjev je danes samostojnih, uspešnih čebelarjev, na kar sem zelo ponosen. Vsako leto ob dnevu odprtih vrat čebelarstva moj čebelnjak obišejo tudi predšolski otroci iz vrtca Mežica, ki z veseljem opazujejo delo čebelic in okušajo sladek med.

Večkrat zapored sem izvedel praktično usposabljanje za čebelarje začetnike v društvenem čebelnjaku na Prevaljah. Sem tudi vodič v čebelarskem muzeju Rudolfa Galoba in čebelarske učne poti, v Mežici.

Letošnje leto sem svoje znanje nadgradil in se udeležil predavanj za čebelarskoturističnega vodnika ter pridobil licenco.

Čebelarska pot in moje čebele so mi v življenju dale veliko. Sem človek, ki se rad druži s čebelarji, izmenjava izkušnje z drugimi čebelarji, svetuje in pomaga. Z leti se želje manjšajo, moja velika želja ostaja, da mi bo zdravje služilo, da bom lahko še dolgo čebelaril, se družil s čebelarji, jim pomagal in svetoval, ter jih obiskoval po terenu.

Naj medi!

Pavel Praper,
terenski svetovalec
za koroški okoliš



Pri mojem čebelnjaku

Foto: Danica Praper

Urniki usposabljanj v septembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Za praktične delavnice (v regijskih učnih čebelnjakih) so obvezne prijave zaradi omejenega števila prostih mest. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno dopolnimo, spremenimo ali usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
13. september	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	Čebelarski dom Sela pri Otovcu, 8340 Črnomelj	g. Milinkovič 030/604 090
15. september	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	Večnamenski dom na Trebelnem, Trebelno 19, 8231 Trebelno	g. Starič 041/760 156

Rezultati programa ukrepov na področju čebelarstva 2020–2022

Čebelarstva zveza Slovenije pripravlja predstavitev rezultatov projektov po Uredbi o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v letih 2020–2022, ki so potekali pod okriljem MKGP ter bili financirani iz državnega proračuna in proračuna EU. Predavanja bodo radovednim ušesom na voljo v prostorih Čebelarstva zveze Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica v četrtek, 8. septembra 2022 ob 16. uri. Na dogodku bodo predstavljeni rezultati sledečih projektov:

- karakterizacija čebeljih pridelkov,
- vzpostavitev evidence podatkov za določanje porekla medu,
- aktivnosti encimov v medu v povezavi z izvorom medu,
- spodbujanje osnovne odbire in menjave čebeljih matic,
- optimizacija tehnologije pridelave strupa,
- podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov.

ČZS

Stenske lesene reliefne slike

Julija nas je na Čebelarstvu zveze Slovenije obiskal Štefan Kodeh iz Kroke, ki nam je predstavil svoje lesene reliefne slike. Izdeluje 3D-slike iz orehovega lesa, za zdaj 20 različnih motivov, med njimi čebelarstva, ribiške, lovske, gasilske, morske, cerkvene in planinske. Velikost slik je približno 40 × 30 cm, izdelane so na CNC-stroju in na koncu obdelane še ročno.

Naročite jih lahko pri avtorju Štefanu Kodehu na tel. št. 041/745 663.

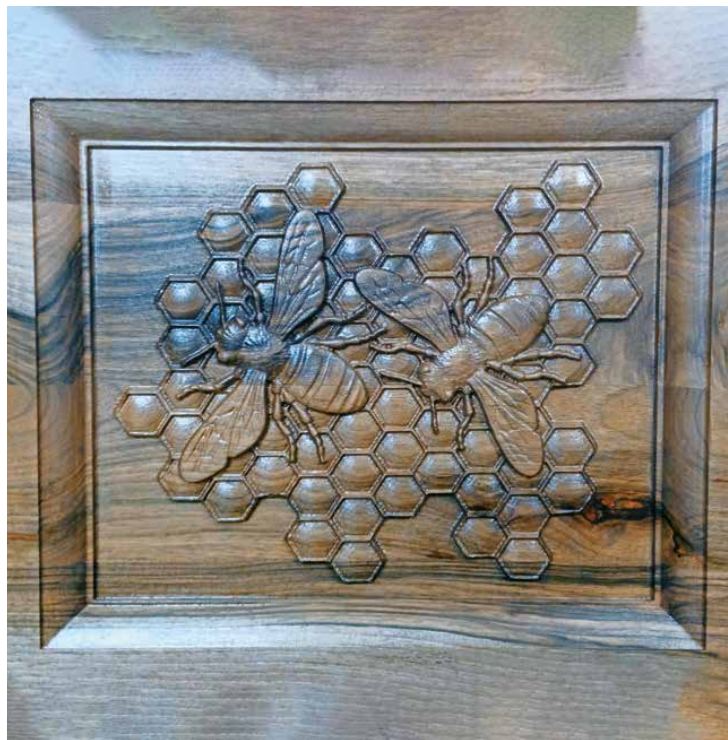


Foto: Tadej Pavkovič

Jesenska svetovanja terenskih svetovalcev

Prihajamo v obdobje, ko izvajamo nadzor in oceno zalog hrane pri čebeljih družinah, da bodo čim uspešneje prezimile zimske dni in vstopile v prihodnjo čebelarstvo sezono.

Na kakršnakoli vprašanja glede oskrbe vam lahko odgovorijo terenski svetovalci v čebelarstvu po posameznih območjih Slovenije. Svetovalci na terenu svetujejo in so v pomoč čebelarjem. Opravijo vam tudi terensko analizo medu, ki vam bo v pomoč pri določanju vrste medu.

Terenski svetovalci so v pomoč tako čebelarjem s starejšim staležem kot tudi tistim, ki ste šele na začetku čebelarstva poti. Svetujejo zelo široko s področja čebelarstva, od tehnologije, ekonomike do varne hrane. V tem času pa izvajajo tudi delavnice po terenu.

Tomaž Samec, svetovalac JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Unikatni leseni podstavki za kozarce – NOVO

Na Čebelarstvu zveze Slovenije predstavljamo najnovejši artikel – **unikatne lesene podstavke za kozarce, skodelice ali vročo posodo**. So lep spominek ali darilo z motivi, ki nas povezujejo s čebelam, slovenskim čebelarstvom in Čebelarstvo zvezo Slovenije. V kompletu prejmete šest različnih podstavkov iz lepljenega slovenskega lesa, premer podstavka znaša 9,5 cm.

Cena kompleta: 11,50 EUR + PTT

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.



Foto: Ines Zunič Zajc

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v septembru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
2. september 2022	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Rajko Anzeljc	Učni čebelnjak v Novi vasi na Blokah	g. Anzeljc 030/604 041
5. september 2022	16.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Franc Kobe	Dolž-Lipnica 15, Novo mesto (pri čebelnjaku)	g. Kobe 041/940 606
5. september 2022	18.00	Osnovna odbira v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Franc Tratnjek	Čebelarški dom Beltinci	g. Tratnjek 041/606 013
6. september 2022	19.00	Kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Roman Marinko	OŠ Borovnica	g. Jereb 051/281 087
7. september 2022	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Dušan Milinković	Regijski čebelnjak, Sela pri Otovcu 16	g. Milinković 030/604 090
16. september 2022	17.00	Osnovna odbira v čebelarstvu, dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Stanislav Kitak	Čebelarški dom Markovci	g. Kitak 030/604 075
18. september 2022	9.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Peter Babnik	Društveni čebelnjak Vojnik	g. Babnik 041/211 295
21. september 2022	17.00	Kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Franc Podrižnik	Šoštanj, v prostorih občine Šoštanj	g. Gavez 040/648 719
22. september 2022	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Brane Borštnik	Hiša Kranjske čebele Višnja gora	g. Borštnik 031/336 905
23. september 2022	18.00	Osnovna odbira v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Dušan Milinković	Regijski čebelnjak, Sela pri Otovcu 16	g. Milinković 030/604 090
28. september 2022	17.00	Kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Franc Podrižnik	Gornji grad, Bočna 62 (čebelarstvo Žmavc)	g. Fale 031/540 871



Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravlja v sodelovanju z LUR, Čebelarškim razvojno izobraževalnim centrom Gorenjske, Razvojno agencijo Sora, Čebelarško zvezo Gorenjske, Čebelarškim društvom Radovljica in Kmetijsko gozdarsko zadrugo Sava



Dan medu v kulinariki

Čebelji pridelki in lokalno pridelana hrana

Sobota, 17. 9. 2022, ob 10. uri v Lescah

Čebelarški razvojno izobraževalni center Gorenjske

10.00 Apiterapija – uporaba čebeljih pridelkov v vsakdanjem življenju, predstavitev knjige *Skrivnosti Gospodične Medične* ● *Nika Pengal*

11.30 Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj za Slovensko ocenjevanje medu na Gorenjskem

13.00 Seme preteklosti je seme prihodnosti ● *Nina Kobal*,
Razvojna agencija Zgornje Gorenjske

Pomen lokalno pridelane hrane ● *Tilen Praprotnik, Kmetija Vegerila*

14.30 Degustacija medenega menija

SPREMLJEVALNI PROGRAM

Četrtek, 15. 9. 2022, ob 15. uri,
Čebelarški razvojno izobraževalni center Gorenjske

Med v kulinariki, delavnica

Izvajalka: **Mateja Reš**, Vrt okusov

*Število mest je omejeno. Dogodek je namenjen predstavnikom javnih ustanov (vodje prehrane, kuhinj in kuharjem) ter ostalim zainteresiranim.

Prijave na: cebelarski.center@gmail.com

OSTALO DOGAJANJE

Tržnica čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov

Degustacije jedi z medom in s čebeljimi pridelki

Napitki iz medu in lokalno pridelanih sestavin

Delavnice za otroke

SLADKO VABLJENI!

Več podrobnosti na: WWW.CZS.SI WWW.CRIG.SI WWW.RA-SORA.SI

Zapustili so nas

JOŽEF MEGLIČ
(1949–2022)



Januarja smo se čebelarji ČD Tržič poslovili od čebelarskega kolega Jožefa Megliča. Čebelariti je začel leta 1972, letos pa je dopolnil 50 let članstva v društvu. Kot gozdar, lovec in čebelar je bil velik ljubitelj narave in poznavalec gozdnega medenja. Čebelarji ČD Tržič ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Tržič

JANEZ TIČAR
(1940–2022)



Na predpoletni dan 10. junija smo se člani ČD Antona Janše na pokopališču Breznica poslovili od dolgoletnega člana Janeza Tičarja. Bil je 40 let blagajnik društva. Tako delo čebelarja kot blagajnika je opravljal z veliko mero natančnosti. Janez je izdeloval tudi panje in marsikateri čebelar izven naših meja je imel panje njegove izdelave. Za dolgoletno prizadevno čebelarsko delo je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje. Ob 100-letnici društva

pa je prejel še posebno predsedniško priznanje društva za vestno čebelarsko delo. Ob tvojem odhodu v onostranstvo se ti čebelarji ČD Antona Janše Breznica zahvaljujemo za aktivno sodelovanje in prijateljski odnos. Predvsem pa zahvala velja za tvoj prispevek k napredku čebelarstva v naših krajih. Ohranili te bomo v lepem spominu. ČD Antona Janše Breznica

JOŽEF SIMSIČ
(1925–2022)



Marca smo se poslovili od Jožeta Simsiča, svojega dolgoletnega, častnega člana in prejemnika vseh treh odlikovanj Antona Janše. Rodil se je v Studenem pri Postojni, v številčni kmečki družini s čebelarsko tradicijo. Odraščal je v fašistični Italiji, kjer je okusil zatiranje slovenstva in Slovencev. Izučil se je za mizarja, vendar tega poklica ni mogel opravljati, saj je bil vojni invalid. V partizanih je bil težko ranjen v desno roko. Ker pa je bil tesno povezan z gozdovi, se je kmalu po vojni izšolal za logarja, in to delo opravljal do upokojitve. Kmalu po vojni je začel čebelariti in čebelaril do pred nekaj leti. Ves čas je bil aktiven član ČD Postojna, dejaven v organih društva. Bil je

tudi mentor številnim čebelarjem in jim z optimizmom ter sebi lastno vedrino vlival voljo do čebelarjenja. Čebelarji smo mu hvaležni za prispevek k delu društva. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu. ČD Postojna

STANISLAV OREL
(1929–2022)



Čebelarji smo se 8. julija na pokopališču v Biljah pri Novi Gorici poslovili od dolgoletnega čebelarja Staneta, rojenega v Šmarjah na Vipavskem. Za čebele se je navdušil, ko je obiskoval prijatelja Giovanina iz Renč. Dolga leta je bil aktiven član šempetrskega društva, nato ustanovitelj društva Bazara Šempeter, kjer je sodeloval v raznih funkcijah: od predsednika za pasišča, za bolezni čebel, člana komisije za tehnologijo, za proučevanja škržata pri ČZS in za odkup medu pri Medexu. Za vse dejavnosti je prejel odličja Antona Janše III., II., in I. stopnje ter razna društvena priznanja. Po razpustitvi ČD Bazara Šempeter se je včlanil v ČD Nova Gorica in bil dejaven, dokler mu je zdravje dopuščalo. Naj počiva v miru.

Čebelarsko društvo
Nova Gorica

VINKO ZUPANEC
(1926–2022)



V 96. letu nas je zapustil dolgoletni čebelar in član ČD Šenčur Vinko Zupanc. Ohranil je zdrav duh v zdravem telesu in veliko pripomogel, da se je zgodovina čebelarjenja v Šenčurju shranila v pisni obliki v društvenem arhivu in v biltenu. Čebelarske obrti se je učil v rani mladosti pri svojem očetu. Po drugi svetovni vojni je vozil čebele na pašo na Verd in na Hrvaško. Bil je aktiven v ustanovni generaciji Čebelarske družine Šenčur, več let je opravljal delo predsednika v ČD v Šenčurju in predhodno tudi v Voklem. Prejel je odlikovanji Antona Janše II. in III. stopnje. Bil je ljubiteljski čebelar, svoje znanje in ljubezen do čebel je rad prenašal na mlajše rodove. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Šenčur

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

Mali oglasi

PRODAM

Akacijev med v sodih po 70 kg, tel.: 041/805 179.

Akacijev, lipov, cvetlični in ajdov med (Dravsko polje), tel.: 041/784 775.

Akacijev, lipov, cvetlični, gozdni, kostanjev med in svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, lipov in cvetlični med, tel.: 031/651 378.

Akacijev, lipov in cvetlični med prodam ali zamenjam za gozdni, 070/192 778.

Akacijev in gozdni med (Cerkljansko), tel.: 041/881 830.

Gozdni med v rinfuzi, letnik 2022 (Cerknica), tel.: 041/840 357.

Gozdni med, tel.: 031/857 670.

Med v rinfuzi (okoljica Radovljice), tel.: 041/744 348.

Cvetni prah, sveže zamrznjen, mlin za mletje sladkorja, tel.: 041/686 436.

Cvetni prah, svež in zamrznjen, pakiran različno, po 4, 5 ali 6 kg (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Cvetni prah, sveže zamrznjen. Očiščen nečistoč in pripravljen za pakiranje, tel.: 041/980 224.

Cvetni prah, svež zamrznjen ali posušen, nabran na Gorenjskem (regrat, sadno drevje, javor), očiščen vseh smeti (okolica Kranja), tel.: 040/957 885.

Matični mleček (Blejska Dobrava), tel.: 041/487 742.

Čebelje družine na AŽ-satih, letošnje matice, zdrava reja (Dol pri Ljubljani), tel.: 040/470 897.

Čebelje družine, akacijev in kostanjev med, tel.: 031/875 894.

Star čebelnjak in leseno točilo za med (Vinska Gora), tel.: 031/389 712.

Panje, 10S, malo rabljene, in drugo čebelarstvo opremo (Pivka), tel.: 040/559 139.

Dva panja, 7S in 10S (Horjul), tel.: 041/241 788.

AŽ-satnike, lepljene in rogljičene, tel.: 041/606 013.

Zabojnik za 44 nakladnih panjev s čebelami, tel.: 040/462 613.

Cisterno za krmljenje čebel na tlak, tel.: 041/575 477.

Čebelarstvo tehtnico, digitalno, z velikim osvetljenim LCD-zaslonom, tel.: 041/722 102.

Refraktometer RHB-90 ATCA za merjenje odstotka vlage v medu in plastični sodček za med, tel.: 031/827 360.

KUPIM

Dva AŽ-panja 10 ali 11S, tel.: 040/972 016.

Ekološki vosek, tel.: 031/493 041.



ČEBELARSKI MUZEJ V RADOVLJICI

obiščite novi razstavi
Živeti skupaj. O čebeli in človeku
in *Svet opravevalcev*

NOVI
KNJIGI



Muzeji radovljiške občine, Linhartov trg 1, Radovljica, www.mro.si

Sublimator Sublimax

Natančna in hitra elektronska regulacija temperature (nastavljiva od 50 do 240°C)!

12V priključna napetost (akumulator) - povečana mobilnost!

Kvalitetna grelna telesa za hitro segrevanje!

Višina izparilnika nižja od 65 mm!

Uporabljeni visoko kakovostni materiali!

Izdelek je skladen z zakonodajo in varen za uporabo!

www.inoxvidmar.com | info@inoxvidmar.com | 031 - 888 - 829

April 2021 Zinrgovalec natečaja za najboljši skladen izdelek februarja 2021



Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:



Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Jamčimo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.



durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb



API KON-TAKT
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287
SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelarskaoprema.si

Spoznajte BeeConn 

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku.



www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA



5 kosov: 29,80 €

Naročila: 031 536 229 ali www.cebeljikoridor.si




Zmagovalec natečaja najboljših tehnoloških rešitev 2021

Čebelarstvo
 Meritve teže vsako uro
 Sistem proti kraji (GPS)
 Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarskega društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI



MIZARSTVO KRŽE 1936

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
 041-420-200
 01-755-13-17




INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramске vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.



Medikoel

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 041 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com,  www.s-mediko.com

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

25 LET

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevali** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred ostalimi** čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)



Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T.+386 1 365 70 86
F.+386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

GJ PANJ



- za prehod iz AŽ v **NAKLADNO** čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za **ZAČETNIKE** (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873

www.mojcebelnjak.si



Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.



Vzreja matič BUKOVŠEK

- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

GSM: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589



Čebelam prijazni premazi za les



www.belinka.com

belinka



belinka



ČEBELARSTVO DEBEVEC



APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

14.00-16.00

V mesecih april, maj, junij
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

info@apis-med.si

www.apis-med.si



PITALNIK ZA PLASTENKO



KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI



PREDELAVA
VOSKA V
SATNIČE
SAMO 1,80 EUR/KG



PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI



ČEBELJE
POGAČE



DVOJNO CEDILO
ZA MED



KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA



PLASTIČNA
POSODA 25 KG



PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,80 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA:

ZAPRTO



HOMOGENIZATOR MEDU 100 kg

KUHALNIK VOŠČIN / KORITO ZA RAZKUŽEVANJE NA PLIN



Art. 3300/3306



Art. 7175

- Za homogenizacijo in kremiranje medu
- Dvojno lopatično mešalo
- Z gretjem (art. 7175) ali brez (art. 7176)
- Izoliran (nizka poraba električne energije)

HONEYTHERM - SISTEM ZA TOPLJENJE IN FINO ČIŠČENJE MEDU

- Z dekrystalizacijo medu v Honeythermu odstranimo kristalizacijska jedra, ki povzročajo kristalizacijo medu.
- S pravilno uporabo se vrednost HMF v medu ne zviša.

- Kapaciteta: 8-16 kg medu/uro



Art. 7155

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI S PARNIM UPARJALNIKOM



Art. 3302



LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR



04 25 19 410



info@logar-trade.si



www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

**ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588**



Čebelarstvo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00